

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה לו/של"ז של הממשלה
י"ג באייר תשל"ז - 1.5.77

נכחו השרים: ש. פרס - יו"ר, א. אוזון, י. אלון, ח. בר-לב, מ. ברעם, י. גלילי, ג. האוזנר, ש. הלל, א. ידלין, ג. יעקבי, ח.י. צדוק, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, ו. שם-טוב

נעדר : רה"מ י. רבין (בחופשה)

- רב-אלוף מ. גור - ראש המטה הכללי של צה"ל (בס' 574)
- ג. אבנר - מזכיר הממשלה
- תא"ל א. בראון - לשכת שר הבטחון
- ד. בר-חיים - משרד האוצר (בס' 574)
- ג. גזית - משרד האוצר (בס' 574)
- מ. דיין - לשכת שר האוצר (בס' 574)
- פ. זוסמן - המנהל הכללי, משרד הבטחון (בס' 574)
- א. מזרחי - לשכת ראש הממשלה
- ע. ערן - המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה
- תא"ל א. פורן - מזכיר צבאי לראש הממשלה (בס' 574)
- סא"ל ח. רגב - לשכת הרמטכ"ל (בס' 574)
- א. רון - לשכת שר התחבורה (בס' 570)
- ש. שירן - משרד האוצר (בס' 574)

- סדר היום:
- 567. הכנות לחגיגות שנת ה-30 למדינת ישראל
 - 568. ענינים מדיניים
 - 569. ש א ל ו ת
 - 570. סכסוכי העבודה במשק
 - 571. תוספת לסמכויות ועדת השרים לעניני בטחון
 - 572. מינוי מנהל מינהל מקרקעי ישראל
 - 573. קריאה שניה ושלישית בהצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 30) תשל"ז-1977
 - 574. דו"ח מבקר המדינה מס' 27, הפיקוח על ממצאיו ותיקון הליקויים המפורטים בו
 - 575. נסיעות שרים

567. הכנות לחגיגות שנת ה-30 למדינת ישראל

שר התיירות מ. קול:

צריך להתחיל בהכנות לקראת חגיגות שנת ה-30 של המדינה. האם נעשה כבר משהו בענין זה?

השר י. גלילי:

הענין שייך לוועדת השרים לעניני סמלים וטקסים, שבראשה עומד השר הלל.

שר התיירות מ. קול:

אין זה שייך לוועדה זו.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

זה לא בדיוק שייך לוועדה שלנו, אך התחלנו לבדוק את הענין עם הסוכנות ועם גורמים אחרים, בעיקר עם משרד החינוך, ושר החינוך צריך להגיש תכנית.

שר הבטחון ש. פרס:

האם התכנית תהיה מוכנה לישיבה בשבוע הבא?

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לא.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני חושב, שצריכה להיות לנושא זה ועדת שרים. מחוץ לזה יכולים להיות צוותים ופורומים של תיאום עם ארגונים שונים, אך מטעם הממשלה צריכה להיות ועדת שרים, שתהיה אחראית לעניין.

מ ח ל י ט י מ :

שרי החינוך והתרבות והפנים, תוך התייעצות עם שרים אחרים הנוגעים בדבר, יביאו בעוד שבועיים הצעה בדבר חגיגת יובל ה-30 למדינה.

568. ענינים מדיניים

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

היום אין בפי סקירה מוגדרת. אני רוצה להעיר

הערה:

בלבד. היות ואני אמור להפגש עם שר החוץ של ארה"ב ב-11/5 בלונדון, לפי יוזמתו, יהיה יותר טוב אם אני אדווח, או אסקור סקירה שלמה יותר בממשלה בעקבות השיחה אתו, מאשר בעקבות דיווחים שאני מקבל מושינגטון על שיחות שמקיים השגריר עם אישים אמריקאיים שונים.

אני רוצה להעיר על ידיעות סותרות שהופצו בעתונות וכוונתי - בענין עיתויה של ועידת ג'ניבה. נכון, שהברומטר של אופטימיות ופסימיות עולה ויורד בבירות שונות בעולם, בווינגטון, באירופה וגם אצלנו. זה טבעי לגמרי ובהחלט יש הערכות שונות בין אישים שונים לגבי הסיכויים. אך ברור דבר אחד - אין מגמות שונות וזו דחיה מכוונת של ועידת ג'ניבה למועד מאוחר יותר.

הכוונה המוצהרת של כל ראשי מדינות ערב, של ראש ממשלת ישראל - כשביקר בווינגטון - ושל ארה"ב של אמריקה היא לעשות מאמץ ולכנס את ועידת ג'ניבה עוד במרוצת שנת 1977, דהיינו, זה יכול להיות בסתיו או לקראת סיום השנה, אבל שההתחלה תהיה השנה. ההערכות הפסימיות, אשר הושמעו בארה"ב, בעקבות ביקור המלך חוסיין, אינן משנות את המגמות. יתכן שיתברר, כי הדבר בלתי אפשרי, מאחר ותהיה התעקשות ערבית על נושא בלתי רלוונטי. אך אין לי כל ספק, שבעקבותיה סיבוב הראשון של הבירורים שקיים הנשיא קרטרי עם המנהיגים מהמזרח התיכון ולאחר הבחירות בישראל, יוזמן ראש ממשלת ישראל לביקור בווינגטון, כדי להביא את עמדת הממשלה הנבחרת החדשה. ואז האמריקאים ינסו, בודאי, להשפיע על הצדדים להתכנס בג'ניבה, מתוך הנחה - וזאת אמרתי עוד לפני ביקורו של המלך חוסיין - שאת ועידת ג'ניבה צריך להכין כהלכה, על מנת שלא תיכשל, כי כשלונה גרוע מדחיתה, וזאת דוקא מתוך רצון שהועידה כן תתכנס וכן תצליח.

זו הערה "פדגוגית", בעקבות הפרסומים שבאו מעבר

לים.

לגופו של דבר, אמסור לממשלה סקירה מפורטת לאחר שאחזור מלונדון. אני מקוה, שתאשרו את נסיעתי וששמעון ימלא את מקומי בהיעדרי. אמנם, אפשר לאשר זאת בשבוע הבא, אך אני מוסיף זאת היות והענין עלה.

שר התיירות מ. קול:

שמחתי לשמוע את דברי השר אלון, מכיוון שמתקבל הרושם מהתגובות הישראליות, שהנה אנו צוהלים על כך שועידת ג'ניבה אולי לא תתכנס השנה. לדעתי, זהו רושם מזיק ולא טוב. אינני יודע מדוע היו צריכות לבוא תגובות כאלה מחוגים ישראליים מוסמכים, מכיוון שאנו כן רוצים שהועידה תתקיים ולעת עתה, אין כל החלטה אחרת בממשלה, אלא שאנו בעד שלום, או שאנו לא מתנגדים לסיום המלחמה. זו מדיניות הממשלה עד עכשו. לא שמעתי על כך, שאנו הולכים למדיניות חדשה של הסדרי ביניים. אינני מבין מה פתאם הצהלה עכשו, שנחזור אולי לשיטת קיסנינג'ר של הסדרי ביניים, שלב אחרי שלב. עוד מעט ניתן PIECE BY PIECE ולא יהיה לנו מעולם PEACE; המדיניות שלנו צריכה להיות לפחות לפי מה שהחלטנו ולא צריכות להיות תגובות כל כך סותרות מצד אישים וחוגים ישראליים מוסמכים.

השר י. גלילי:

האם יש החלטת ממשלה השוללת הסדרי ביניים?

שר התיירות מ. קול:

יש החלטת ממשלה, שאנו בעד שתי אפשרויות: או בעד שלום כולל, או בעד סיום המלחמה. זה מה שהוחלט פה. אתה יכול לקרוא גם לסיום המלחמה הסדר ביניים, אך אין כל החלטת ממשלה, שאנו שוב רוצים ללכת בדרך שבה הלכנו. אם רוצים לשנות מדיניות זו ולחזור למדיניות של שיטת קיסנינג'ר - ואנו אלה שדוחפים לכך - אני מבקש שמישהו יגיב על כך.

שר הבטחון ש. פרס:

אנו לא נכנסים עכשו לאופי המשא ומתן, אשר יתנהל

בינינו לבין הערבים.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני רוצה להעיר הערה, בעקבות הודעת שר החוץ שלא נקבל היום דיווח, אלא כשיחזור מלונדון. אני מקבל זאת כהכרח. אני מבין, שזה לטובת העניין. אני רק רוצה לומר, שיש לי הרגשה לא טובה מכך, שהממשלה - כממשלה - מגששת באפילה וחיה מהעתונות על מה שמתרחש בארה"ב, לאחר ביקורים אינטנסיביים של שליטי ערב.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יש עוד שתי פגישות עם הערבים: עם אסאד ועם

פאדמי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מאד מבקש, שכאשר שר החוץ יחזור מלונדון, הממשלה תשמע סקירה מלאה על שיחות אמריקאיות בעניין זה. קראנו בעתונים שהיה שליח מיוחד, אשר יצא לארה"ב כדי לקבל מידע מדויק יותר. הממשלה לא שמעה על כך מלה. אני מבקש דיווח וסקירה מדויקת ורחבה לממשלה על כל מה שמתרחש בארה"ב.

שר הבטחון ש. פרס:

אני לא ער לזה, שאיזה שהוא מוסד רשמי, בין באופן פורמלי ובין באופן לא פורמלי, מתייחס בצהלה לדחית ועידת ג'ניבה. מה שכן, אנו לא רוצים ליצור את הרושם שאפשר, בבת-אחת, לפתור את הבעיות של המזרח התיכון. אנו הערנו לאדמיניסטרציה האמריקאית על יצירת הציפיה, שיכולה ליפול

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא וליצור אורה, ששוב פעם יעלה המתח הצבאי. יתכן שבעקבות הערתנו זו, הנשיא קרטז אמר מה שאמר.

יש להבחין בין ועידת ג'ניבה ובין הליכה למשא ומתן, שאיש לא אחראי שיגמר ב-31.12.77. שמחנו מאד, שבאה תגובה חיובית מהנשיא קרטז לעמדה זו. כי אנו צריכים לראות, שגם האמריקאים מודאגים מלוח הזמנים של שנת 1977. הבחירות הן ב-17 במאי ואיש מאתנו לא יודע מתי תורכב הממשלה החדשה. האדמיניסטרציה באמריקה יותר אופטימית מאתנו לגבי הבחירות, שאפשר להקים ממשלה תוך שבועות אחדים.

שר התיירות מ. קול:

היא לא ראתה את סרט "המערך" בטלוויזיה.

שר הבטחון ש. פרס:

אנו בכלל יכולים למצוא את עצמנו, במחצית השניה של 1977, במצב שהממשלה טרם הורכבה. זה תלוי בתוצאות הבחירות.

דבר שני - הצרה שאחרי כל הפגישות עם האמריקאים, הערבים מפרסמים גירסאות משלהם וגירסאות אלה גורמות למבוכה לא קטנה גם בקרב דעת הקהל הישראלית.

אין זה אומר, שהאמריקאים רואים הכל אתנו עין בעין. אך בנושאי המדינה הפלשתינית, שיתוף אש"ף במשא ומתן, מהות השלום ואי כפית פתרון, לא חל שינוי. הנשיא אינו רוצה להפסיד את אמונה של ישראל וישראל אינה רוצה להפסיד את אמונה של ארה"ב ועל כן, בכל פעם שיש ביקורים כאלה, אנו חוזרים

ובודקים את עמדת האמריקאים וזה מה שקרה עכשיו.

גם בעמדות המלך חוסיין, כפי שהוצגו בושינגטון, אין הפתעה. הרעיון של פדרציה או ישות פלשתינית, במסגרת כזאת או אחרת, חוסר התלהבות מאש"ף, הרגשה שארה"ב מזניחה אותו - כל זה היה ידוע ונמסר כאן הרבה פעמים.

הרושם שלנו, גם לגבי הביקור של סאדאת, שסאדאת לא הפתיע את האמריקאים בתביעה לנסיגה כללית של ישראל, אלא קצת הפתיע בנושא השלום ובנושא הנורמליזציה.

עמדת הממשלה היא, שאנו מוכנים למשא ומתן, למעשה על כל צורותיו, ואנו בעד קיום ועידת ג'ניבה במחצית השנייה של השנה, כשאנו רואים קשיים לא מבוטלים בגלל עמדות הערבים במשא ומתן.

שר התיירות מ. קול:

מה זה על כל צורותיו?

שר הבטחון ש. פרס:

ככתוב בהחלטות הממשלה.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

לא הייתי בישיבת הממשלה הקודמת, אך קראתי בעתון, שהוצעה הצעה שהממשלה לא תקיים דיון מדיני, עד שלא תורכב ממשלה חדשה. פסיקה זאת אינה נראית לי, כי יכול להיות מצב, שחודשיים-שלושה לא נוכל להרכיב ממשלה. אני מבין, שהממשלה לא תשנה החלטות ולא תיקח על עצמה דברים חדשים, אך

דיון מדיני חייב להתקיים.

שר הבטחון ש. פרס:

החלטות הממשלה בענין זה יפות לישיבה הנוכחית. הוחלט, שבישיבה הנוכחית לא נקיים דיון מדיני. אם תקרה התפתחות מדינית, כמו למשל, שהרוסים יבואו ויציעו לנו לכונן יחסים, נקיים דיון. ישיבות הממשלה אינן אד-הוק.

השר י. גלילי:

בהודעה שנתפרסמה לאחר ישיבת הממשלה הקודמת, באישור שמועון, נאמר: "אין מקום וצורך בדיון מדיני מפורט בממשלה לאלתר. ניתן לשער בשעה זו, כי שעתו של דיון מדיני רחב לא תבוא אלא עם כינון ממשלה חדשה בישראל לאחר הבחירות, זולת אם נסיבות מדיניות חדשות תחייבנה דיון על כך".

אני רוצה להעיר, אני קצת מודאג מההערה של חברנו, משה קול. אני רוצה לומר קודם כל דבר, שאני בטוח שאני אומר אותו בתכלית הדיוק, שהחלטות הממשלה הרשומות הן החלטות הממשלה. אני, למשל, אינני זוכר שהממשלה קיבלה החלטה מראש, השוללת הסדרי ביניים. המושג "הסדרי ביניים" הוא גם ענין של מינוח. כי היה מי שאמר, שהסכם לביטול מצב המלחמה אינו אלא הסדר ביניים, כי הוא עדיין אינו הסדר שלום.

אני מאד הייתי מציע: (1) שאנו נקפיד במגעינו כלפי חוץ לקיים, כרוחן וכלשונו, את החלטות הממשלה המוסמכות, בכל הנוגע למשא ומתן בנושא השלום; (2) שאנו עצמנו לא נסתבך באינטרפרטציות החדשות, שאין להן אחיזה בהחלטות המוסמכות של הממשלה.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש את מזכיר הממשלה לבדוק את ההחלטות. לפי זכרוני, נאמר בכל ההחלטות ובסיכומים של ראש הממשלה - אותם גם אמר בזמן ביקורו בווינגטון - שישראל מוכנה לשלום כולל ומוכנה להסדר של סיום המלחמה. אם קוראים לזה הסדרי ביניים - אין זה משנה. אך כשאומרים הסדרי ביניים, זה יכול להטעות, כאילו אנו הולכים לשיטת הסדרים חלקיים - ולא זאת היתה החלטת הממשלה. בהחלטת הממשלה יש שתי אלטרנטיבות: או שלום כולל, או סיום המלחמה. אם יש סיכום אחר, אני מבקש שמזכיר הממשלה יביא זאת לפנינו.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני מציע, שהממשלה לא תעסוק באינטרפרטציות של הממשלה עצמה. מי שמנהל משא ומתן בשם הממשלה, חובתו להשאר במסגרת ההחלטות האלה. אם משהו יעלה הצעה, שצריך יהיה במשהו לסטות מהחלטות אלה, יש להביא זאת הנה וזו צריכה להיות החלטת הממשלה.

שר הבטחון ש. פרס:

מה שעומד לבדיקה זה הזכרון לגבי ההחלטות שלנו.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אני זוכר, שיש שתי החלטות: (א) לא נסוגונו מההסכמה שלנו לגבי ביטול מצב הלוחמה; (ב) אנו מוכנים לשותף פעולה להסדר כולל. יחד עם זאת, אם אי פעם נעמוד בפני ברירה בין סטטוס-קוו לבין מה שאתה קורא הסדרי ביניים, אין הכרעה מראש בזכות הסטטוס-קוו.

השר י. גלילי:

הסדרי ביניים הם בקווי היסוד של הממשלה.

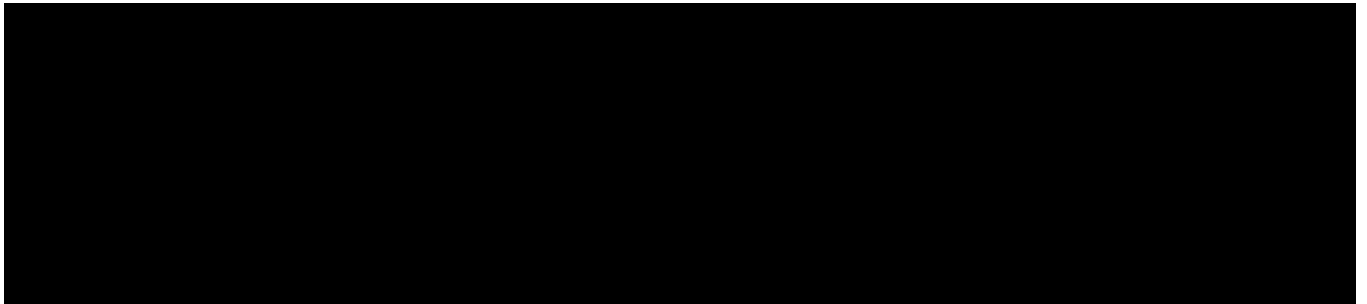
שר התיירות מ. קול:

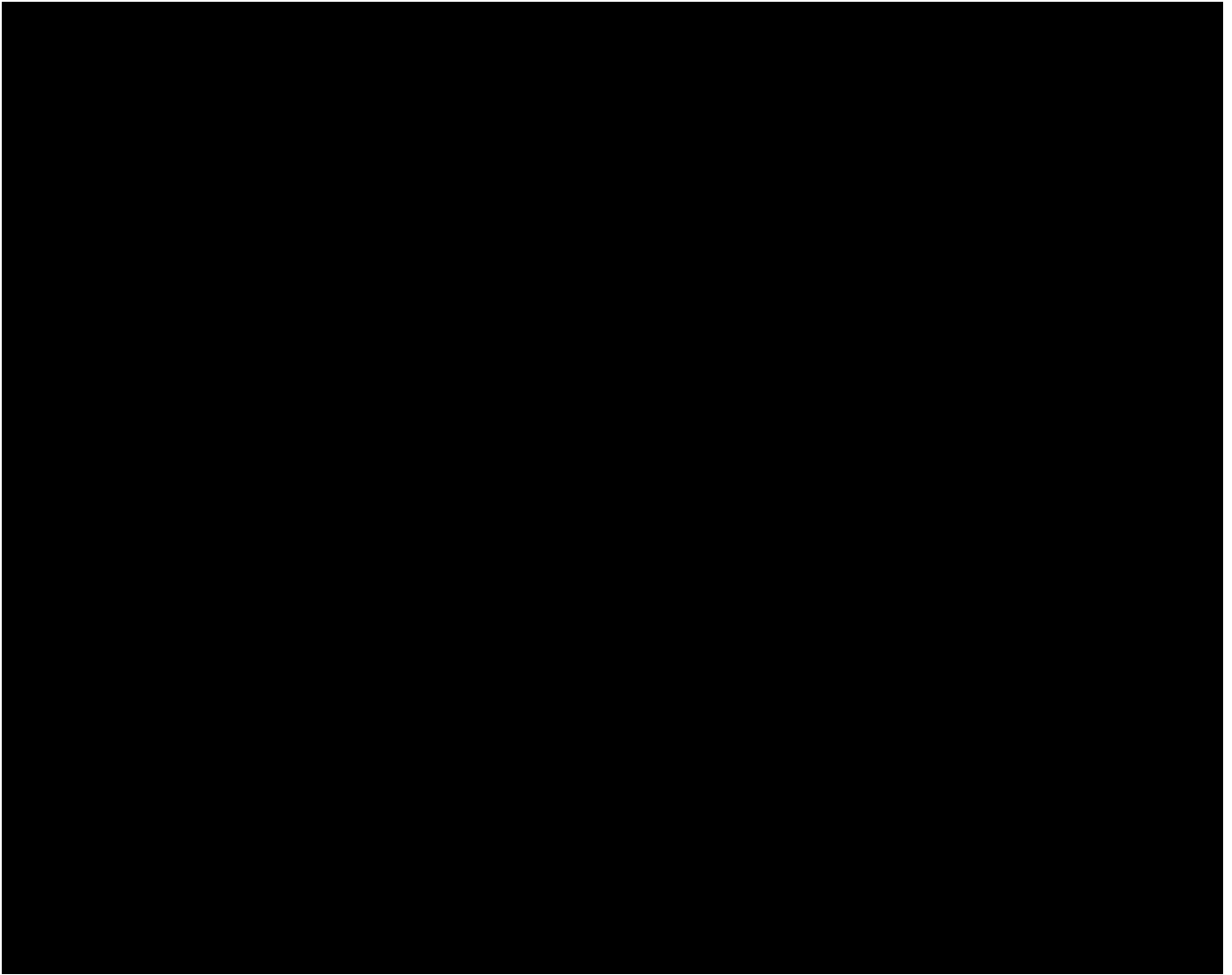
אני לא חסיד הסטטוס-קוו.

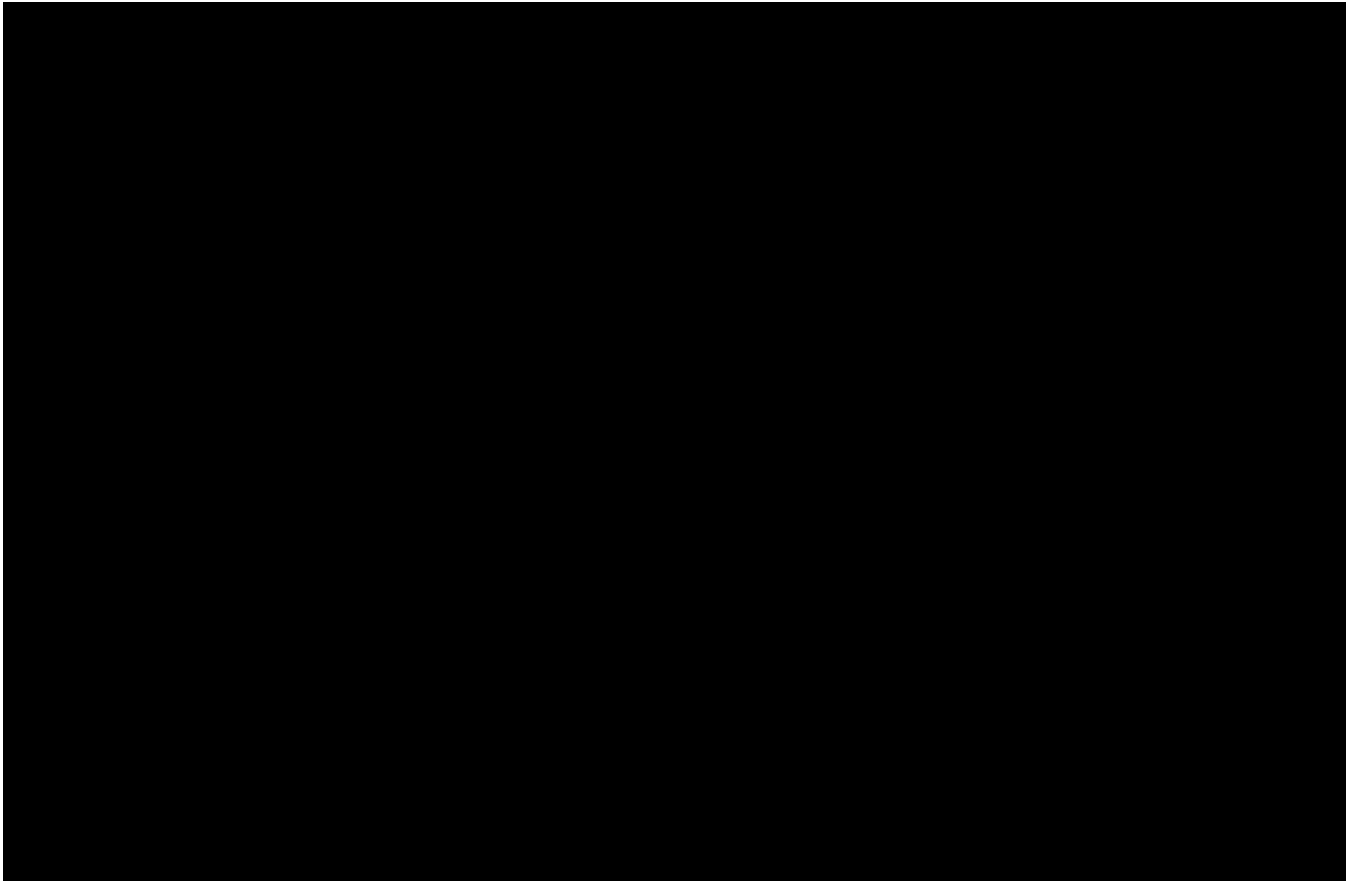
שר הבטחון ש. פרס:

הממשלה החליטה פוזיטיבית ולא החליטה על "עשרת דברות". גם הסדר ביניים אינו בגדר אסור. כתוב מה רצוי ומה סדר העדיפות. לדוגמא, אם יתברר במשא ומתן שמצרים רוצה לכרות שלום עם ישראל וסוריה מסרבת, האם לישראל אסור ללכת להסדר?

569. שא לו ת

שר הבטחון ש. פרס:

אין בדעתי להעלות את הנושא לפני תקופת הבחירות. זה נושא מאד קונטרוברסאלי ויש פניות רבות מאד מחוגים דתיים. אנו צריכים להתחשב עתה גם בשעון הפוליטי. נדמה לי, שאפשר יהיה לקיים דיון בנושא זה גם לאחר הבחירות ולא קודם לכן. זו היתה גם דעתו של קודמי ואני מכבד זאת.

השר י. גלילי:

מאחר שנתברר שמנהג חדש בא למדינה - שמציגים שאילתות שאינן נוגעות לעניני בטחון - ברצוני להשתמש בהזדמנות זו ולשאול את עמיתנו שר התקשורת, האם הוא כבר השלים את הבירורים, על מנת לאפשר ליושבים שבבקעת הירדן, שהם מקופחים ע"י קשיים אקלימיים ולא ע"י גורמים אחרים, לצפות בטלוויזיה הישראלית. כי קשה לעמוד בפני התביעה האומרת, שמחמת היעדר מתקנים תקינים וחריגים בתקציב, לא יהיו שם שידורים, מה עוד שרשות השידור לא החליטה לקפח אותם. היא אינה מתנגדת לכך שהם יצפו בטלוויזיה. האם אפשר להשיב להם באמצעות הממשלה, כי זה אמנם מסתדר?

שר החקלאות ושר התקשורת א. און:

אפשר.

שר הבטחון ש. פרס:

זה אמנם חריג, אבל חריג סימפטי.

שר החקלאות ושר התקשורת א. און:

התשובה היא חיובית והבוקר סיכמנו כי ניגשים

לעבודה.

570. סכסוכי העבודה במשק

שר התחבורה ג. יעקבי :

עובדי התחזוקה הישירה ב"אל-על" הפסיקו את עבודתם ביום ששי האחרון בשעה 4.00 אחה"צ, כתוצאה מכך שנדחתה תביעתם לשינוי מרחיק לכת בסידרי משמרות של עבודתם בחברת "אל-על". משמעות השינוי הנדרש על ידם היא צמצום שעות וימי העבודה של עובדי התחזוקה מ-39 שעות עבודה בפועל ל-33 שעות עבודה, עפ"י דרישתם. הפירוש או התוצאה האפשרית של היענות לתביעות אלה היא הגדלת כוח האדם בחברה בכ-100 עד 120 עובדים נוספים.

הנהלת "אל-על" הציעה לעובדי התחזוקה מספר אלטרנטיבות לשינוי סידרי המשמרות, תוך התחשבות בבעיות רפואיות, אך תוך שמירה על ארבעה עקרונות יסוד: (א) הקפדה על המנוחות מכל פגיעה בבריאות העובדים; (ב) אי הקטנת שעות העבודה בפועל; (ג) אי הקטנת משך שבוע העבודה; (ד) אי הגדלה של תקן כוח האדם.

אני רוצה להדגיש, שעמדת ההסתדרות בענין זה עדיין אינה ברורה והיו התבטאויות של גורמים בהסתדרות, התומכות בתביעת עובדי התחזוקה, אך אין עדיין להסתדרות עמדה מוסמכת ומגובשת בענין זה, גם משום ששבת ו-1 במאי הם ימים, שההסתדרות אינה פעילה בהם במיוחד.

עם הפסקת העבודה, מתארגנת "אל-על" במהירות לטיפול בנוסעים ובמטענים. מטוסי המטען יצאו כרגיל וס"ה הנוסעים אשר הועברו, או יועברו היום לחברות זרות, מגיע לכ-7,000.

אני רוצה להעיר רק 2-3 הערות בנושא זה לגופו של ענין. אני חושב, שאינני צריך לומר עד כמה שהממשלה - ואני מניח, הציבור - רואה תופעה זו בחומרה, במיוחד כאשר הדבר מתרחש בחברת תעופה, שתדירות העבודה שלה היא בסיס ותנאי חיוני לפעולתה וכאשר הפסקת העבודה נעשית בהתראה כה קצרה. שנית, בכוונת הממשלה וחברת "אל-על" לעמוד על קיום הסכם העבודה כהלכתו ללא סטיה. שלישית, במשך היום תתקיימנה התיעצויות באשר לצעדים שינקטו, התיעצויות שתכלולנה את ההסתדרות ותכלולנה גם יעוץ משפטי; זאת, נוסף על ניכוי השכר מהעובדים והטיפול בנוסעים ובמטענים, שבלאו הכי כבר נעשים, או שהוחלט עליהם.

במשך יום אתמול היו מספר פגישות ובירורים וכן גם הבוקר, אך החלטה סופית על דרך תגובה תתקבל רק במשך היום, לאחר שכל ההיבטים ייבחנו ולאחר שיהיה מגע יותר סדיר עם ההסתדרות.

אינני חושב שיש טעם להדגיש שוב, עד כמה שתופעה זו היא חמורה ופוגעת ועד כמה שהמחיר הלאומי שלה כבד ועד כמה יש למצות כל דרך של תגובה חריפה בהקשר זה.

אני רוצה להוסיף עוד הערה אחת בענין שכבר הסתיים, אבל שהממשלה שמעה עליו דיווח בשבוע שעבר ואינה יודעת באופן מוסמך כיצד הסתיים. עלי להדגיש, ששבידת קציני הים נסתיימה ללא כל ויתור וללא כל סטיה מהעמדות המקוריות והראשוניות של הממשלה, ההסתדרות וחברות הספנות, שבמקרה זה היו בעמדה משותפת; ואולי משום העמדה המשותפת הזאת גם ניתן היה לסיים את השביתה הממושכת הזאת ללא כל כניעה וויתור. אולי זו הסיבה, שהיא נמשכה כל כך הרבה זמן, משום שאילו היינו הולכים לויתור בשלב מוקדם יותר, יש להניח שניתן היה להגיע לסיום השביתה במועד מוקדם יותר.

אני מקוה מאוד, שלקחי שביתה זו יביאו לרגיעה מסוימת בצי הסוחר הישראלי ויווצרו תנאים חדשים של עבודה בין חברות הספנות לבין ציבור העובדים באניות.

שר התיירות מ. קול:

ביקשתי בישיבה הקודמת משר התחבורה שיתן לממשלה איזה שהוא אומדן, מה הנזק שנגרם לצי הישראלי בעקבות השביתה. אני שמח, שהשביתה נגמרה כפי שנגמרה ואני תמים דעה עם שר התחבורה לגבי מה שאמר, אך כדאי שלממשלה יהיה מושג לגבי אומדן הנזק. היו כל כך הרבה מספרים לגבי מידת הנזק, שכדאי שנמשיך להתחבורה יבדוק את הדבר באופן מוסמך ושר התחבורה יודיע זאת לממשלה.

דבר שני, לגבי מה שקורה עכשו ב"אל-על". כל הארץ מלאה תיירים, אין להשיג חדר בבתי המלון והגענו לשיא בהתפתחות התיירות. כל מה שקורה עכשו זו חבלה רצינית, לא רק בחברה הלאומית, אלא גם בתיירים. הזעם והאכזבה כל כך גדולים, שכל אחד שואל איך אפשר להרשות דבר כזה. לפני יומיים נפגשתי עם שתי קבוצות תיירים מארה"ב והם שאלו אותי איך אנו יכולים להרשות לעצמנו דבר כזה והאם אי אפשר למנוע אותו. לא היה לי מה לומר להם, אלא שהדברים קורים גם בארצות אחרות.

אני שואל את שר התחבורה, האם ניתן לפרש את הפסקת העבודה כשביתה? האם יש פירוש משפטי לכך, שזו שביתה? לא יכולה להיות הפקרות כזאת. אם זו שביתה, אז יש לכך מסקנות. מדוע שר התחבורה לא הציע לממשלה, מיד כשהעניין פרץ, להוציא צווי קריאה? האם חשב שהעובדים לא יקיימו את הצווים, או אולי בגלל המספר הגדול של העובדים? בכל יום יש הפסדים גדולים גם לשם החברה, גם למעמדה וגם לתיירות. העניין הרי יחזור מחדש. מחר אולי תסתיים הפסקת העבודה, אך בסוף השבוע הבא היא שוב עלולה להתרחש.

שר התחבורה הזכיר התיעצויות. אני רוצה לדעת מהם האמצעים החריפים, שאנו עומדים לנקוט לגבי עובדים אלה? מהי עמדת ועד העובדים? בשעתו, אחת המסקנות של השביתה הקודמת היתה, שיקום ועד משותף לכל הועדים וחשבנו, שזו אחת התרופות. האם לא הוקם ועד כזה?

שמעתי שכאילו ההסתדרות מזדהה עם עובדי התחזוקה. דבר זה עוד יותר מדכא. אנו נמצאים במצב שמתקבל הרושם, שאלה גומרים ואלה מתחילים - קודם בים ועכשו באויר. זה הורס את תדמיתנו ואת הרגשת העם. אנו מוכרחים לאחוז באמצעים דרסטיים בענין זה.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

האם כל זה קרה ללא הכרזה על סכסוך עבודה?

שר התחבורה ג. יעקבי:

נמלי התעופה פועלים. הנוסעים מועברים לחברות זרות, שהגבירו את פעילותן. אין תייר שירצה לבוא או לצאת, שלא יוכל לבוא או לצאת, משום שלחברת תעופה יש אלטרנטיבה. כמו שבספנות יש אניות זרות, בתעופה יש מטוסים זרים. ההפסד הוא של "אל-על" והמשק הלאומי, אך התיירים יכולים לצאת ולבוא.

שנית, אם זו שביתה מבחינת ההכרה המשפטית, נושא זה נבחן עכשו בין שאר הנושאים הנבחנים. שכן, אם אמנם ניתן להגדיר מהלך זה כשביתה, באופן טבעי ניתן לנקוט כלפיה כל מה שניתן לנקוט כלפי מה שאינו שביתה.

(עד כאן רשמה ז.ת. - מכאן א.ב.)

שלישית, צווי קריאה במקרה כזה, לפי הערכת חברת "אל-על", לא היו פותרים את הבעיה. שכן העובדים יכולים היו לפעול כפי שהם קוראים "לפי הספר", והנזק שבהמשך פעולה איטית תוך הצטברות טיסות ואיחורים, לעתים הוא גדול יותר מאשר הפסקה מוחלטת. לכן, לא ראיתי לנכון להציע לממשלה להסמיך אותי להוציא צווי קריאה.

שר הבטחון ש. פרס:

בסיכום הסעיף הזה אני רוצה להגיד - בתמונה שאתה תיארת, והיא בהחלט לא נעימה, בכל זאת יש לציין לטובה את גמר שביתת קציני הים. כאן היתה דוגמא כיצד ההסתדרות, חברת הספנות והממשלה יחד, לא נכנעו ללחץ דעת הקהל, ולמעשה השביתה הסתיימה מבלי שייכנעו כהוא זה לקציני הים. אני חושב, ששיעור מחנך ושיתוף פעולה טוב זה בים השביתות יהוו אולי פתיחה אחרת - כך אני מקווה - לעמידה בענין זה.

אבל לפני שמקבלים החלטות אופרטיביות בענין "אל-על", מן הדין שנבוא במגע עם ההסתדרות. עמדת ההסתדרות עדיין לא ברורה לנו. מן הדין שייבדקו ההיבטים המשפטיים. קל להגיד "לעמוד", אבל צריך לעבור גם על החוק וגם על היערכות כללית שתאפשר עמידה, ואני מבין שזה מה ששר התחבורה מתכוון לעשות במשך היום.

בענין חוקרי מערכת המחקר, היה אתם מגע. הם בעצם הסכימו, שהענין יימסר לידי ולידי משל. אבל אמרתי להם, שאני מוכן בשני תנאים (לא לפרסום): ראשית - אינני מוכן להתחייב לשום תאריך. גם אני יודע שיש בחירות; ושנית - אינני מוכן להתחייב לשום תוצאה.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

אבל ענין הבחירות לא ברור. בתנאי שהעיצומים

אצל שר האוצר יסתיימו.

שר הבטחון ש. פרס:

קראתי למנהל המחקר ואמרתי לו דברים חמורים וקשים. אני גם רוצה כאן להגיד בשלב זה, שכל זמן שיש משא ומתן, אינני רוצה לצאת בגינויים ובדיבורים. אגב, מחר נדחתה הישיבה בכנסת בענין מערכת המחקר, והנושא לא יועלה מחר בכנסת. אבל אני רוצה להגיד לחברי הממשלה את דעתי בענין זה.

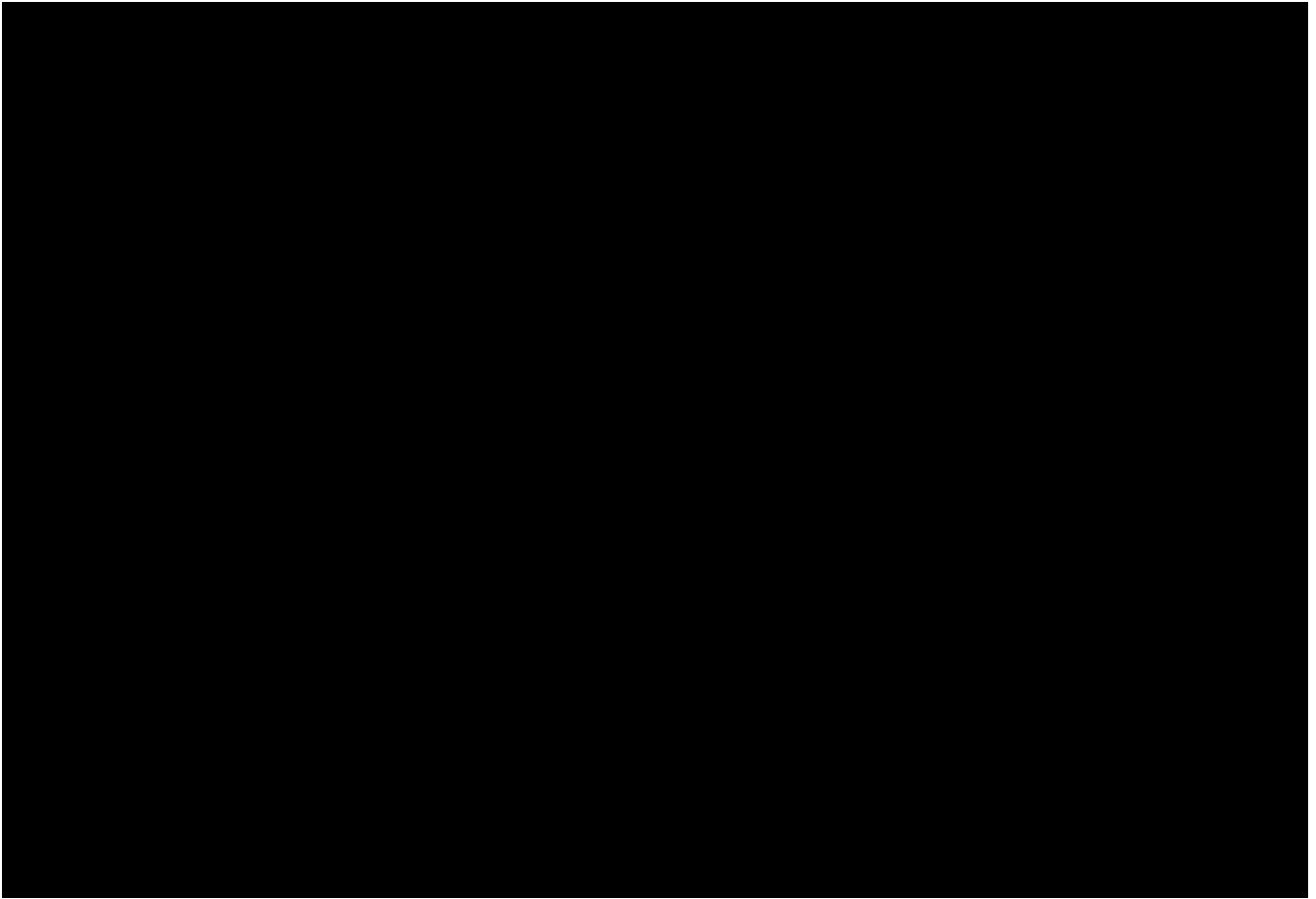
זאת הפעם הראשונה, שיש שביתה של עובדי מחקר במשרד הבטחון. לא היה כדבר הזה. אם אנשים אלה יחשבו, שהמוטביציה שלהם היא כסף ולא נושא אחר - בעיני זה דבר חמור מאין כמוהו. הם אינם האנשים הכי מקופחים במדינה. שכרם הוא פי אחד וחצי או פי שניים משכרם של שרי הממשלה. ומהו "גמול השכלה"? בעצם, במקרים מסוימים המדינה היתה צריכה לבקש מהם גמול השכלה. הרי המדינה משלמת בעד ההשכלה הזאת, בין אם קיבלו אותה באוניברסיטאות המסובסדות ע"י המדינה ובין אם קיבלו אותה במערכת הבטחון. ושלישית, מדוע יש להם שכר גבוה פי 1.5 או פי 2? בגלל ההשכלה. אבל זה לא נחשב, מפני שאין לזה שם, מפני שלאחרים יש שם. זה עורר את הענין.

רביעית, נחתם אתם הסכם. שיעמדו בהסכם. אמרתי: אתם יכולים לשבות שנה. אם תלכו אתנו בדרך הזאת, אנחנו נלך אתכם בדרך הזאת ואל תפחידו אף אחד. נחתם אתכם הסכם, תעמדו בהסכם, או תלכו לבוררות מוסכמת. האם אתם רוצים שיציגו אתכם כמפעל שובת במקום כל כך רגיש לעיני כל העם? אתם מפלגה פוליטית? מפרסמים מודעה בעתונים אל השר הממונה עליכם ערב בחירות? זה עסקכם? הם אמרו: הערבים לא מחכים. הערבים לא מחכים? שיעבדו במחקר. הם מזי רעב? מקופחים?

על כל פנים, במידה והדבר תלוי בי, נעמוד עד הסוף ולא ניבהל, וגם כן נלמד לקח.

בענין "אל-על", צריך קודם כל לבדוק ורק אחר כך יבוא שר התחבורה בהצעה אופרטיבית, איך הם עושים. לא קודם להחליט ואחר כך לבדוק. במשך היום הענינים ייבדקו.

.571

572. מינוי מנהל מינהל מקרקעי ישראל

שר החקלאות ושר התקשורת א. אונן:

אני מבקש את אישור הממשלה למנות את מר מיכה טלמון למשרת מנהל מינהל מקרקעי ישראל. בהתאם למקובל, פניתי לנציב שרות המדינה, ונציב השרות הודיע לי ולמזכירות הממשלה, שהועדה המליצה על מינויו, ואני מבקש לאשר את המינוי.

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה לשאול את שר החקלאות: ב-25 באפריל נשלח מכתב מטעם חברת הכנסת סנטה יוספטל מן המרכז החקלאי, על דעת כל התנועות ההתיישבותיות, אל שר החקלאות ובו כתוב, שנפגשו עם שר החקלאות לגבי המינוי הזה והיא רואה צורך לחזור בכתב על כך, שלפי דעתה צריך לאיש את המשרה ע"י איש התיישבות בעל מעמד ציבורי ואישי.

מכיוון שזה היה על דעת כל התנועות ההתיישבותיות, אינני מביע דעה לגבי המועמד, אבל אני רוצה לשאול: אני מבין, שההצעה הזאת נוגדת את העמדה של כל התנועות ההתיישבותיות ואני פשוט רוצה לשאול - מכיוון שאין לי עמדה לגבי המועמד של שר החקלאות, אבל בכל זאת כל תנועות ההתיישבותיות יש להן מעמד כלשהו, לכן אני שואל את שר החקלאות לגבי הפניה הזאת.

שר התחבורה ג. יעקבי :

גם לי אין שום הסתייגות מן המועמד, אלא יש לי שאלה, שהיא מעבר לשאלה הזאת. אני מניח, שכל ממשלה שתקום אחרי הבחירות, תהיה חייבת לבחון מחדש את מבנה הממשלה, ומינהל מקרקעי ישראל יהיה אחד התפקידים, אחת היחידות שיתכן ויהיו מחשבות לגבי שילובה במבנה שונה של הממשלה, שונה מן המבנה הקיים. מחשבות ורעיונות בענין זה היו בעבר, פורסמו ברבים, ויש להניח שיובאו לדיון גם בעתיד.

השאלה אם במינוי מנהל כללי למינהל מקרקעי ישראל, במתכונת הקיימת, במועד זה, יש משום תבונה ציבורית ממלכתית כרגע, כשיתכן שכל המבנה הזה יעבור רויזיה בעוד זמן די קצר.

כאמור, אינני מסתייג מן המועמד בשום פנים, אלא שאלתי שאלה שהיא מעבר לשאלה של המועמד עצמו.

שר האוצר י. רבינוביץ :

הייתי רוצה לומר לשר קול, שכבודם של אנשי ההתישבות חשוב, אבל אני בעצמי הרהרתי וערערתי בתקופות שונות, גם בתקופה ששימשתי כראש עיריה, על כפיפות מינהל מקרקעי ישראל לשר החקלאות, כש-95% מן התושבים גרים בערים. היו בירורים גדולים ורבים בענין זה. הורדתי את הערעורים שלי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

זה כדי שנמאה אחוז לא יהיו בערים.

שר האוצר י. רבינוביץ:

היו כל כך הרבה בעיות. אבל מכאן ועד להתערבות שדוקא איש של ההתישבות חייב להיות ראש המינהל - אינני מקבל את הגישה הזאת.

שר התיירות מ. קול:

כאן מדובר על בעל עמדה ציבורית ואישית.

השר י. גלילי:

"חייב" זאת ציטטה?

שר האוצר י. רבינוביץ:

"חייב" זאת לא ציטטה, אבל זה משתמע מכך.

נקודה שניה - אינני מקבל גם, שהממשלה הזאת לא צריכה עכשו לקבוע מועמד מכיוון שבממשלה הבאה ידונו בחלוקה אחרת או בכפיפויות אחרות של גופים ממשלתיים. הענין הובא הנה, אני מבין שהענין נבדק ואני בעד אישורו.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

להערה של שר התחבורה - אין שום ספק, שיהיה צורך לדון על שינויים במבנה משרדי הממשלה. אבל לפי הערכתי, כל שינוי יהיה תוצאה של הליכי בירור לא קצרים, גם מפני שהסוגיות סבוכות וגם מפני שאף פעם אי אפשר להתעלם מיחסי כוחות וגם מפני שבעיות מדיניות אקוטיות ירכזו את תשומת לבן של הממשלה הבאה מיד בראשית דרכה. לכן, מוטב לא ליצור חללים ריקים.

במינהל מקרקעי ישראל אין מנהל כבר תקופה מסוימת, ואני חושב שכל מקום שנוצר בו חלל ריק, איננו בריא לחברה הישראלית. לכן, גם אם אני מבין לרוחה של ההערה של השר יעקבי, בענין זה אני חושב שלא צריך להשאיר חלל ריק.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

הוא לא כל כך דייק.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

לדעתי, הקשר המוסדי המיניסטריאלי עם מינהל מקרקעי ישראל אל שר החקלאות הוא חשוב ביותר.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מציע לא להכנס לזה, היות ואין הצעה לשנות זאת. לא צריך שיתעורר ויכוח על נושא, שלא עומד על סדר היום.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

זה רלוונטי להצעתי הבאה. הקשר הזה הוא חיוני ביותר. זוהי מדינה קטנה, שטחי הקרקע לחקלאות הם מצומצמים וחשוב להצילם. זהו האינטרס העליון של המדינה, לדעתי מעבר לכל אינטרס אחר. אני אומר זאת מפני שאני מגיע להצעתי האחרונה. גם לידיעתי הגיעה הבקשה של תנועת ההתיישבות. אבל אני מודה, שהמועמד ששר החקלאות ממליץ עליו, עד כמה שאני מכיר אותו, הוא מועמד טוב מאד, בעל נסיון, גם צמח מתחום המחלקה להתיישבות של הסוכנות. כך שאני מאמין, שמעבר לקשר המוסדי עם שר החקלאות, הוא ישקול אותם השיקולים שהיה שוקל גם איש

ההתישבות. אני חושב, שעל רקע קיומו של מועמד כזה, שהוא מתאים וטבעי, הרי זה אולי באמת מאוחר לטפל בתביעה של ארגוני ההתישבות, אם כי היא קרובה ללבי אפילו יותר מאשר ללבם של אחרים.

שר התיירות מ. קול:

וזה משום שאתה והשר אוזן שניכם קרובים

לבאר-שבע.

השר ג. האוזנר:

גם אני, כשר התחבורה, חושב שיש צורך בשינוי מרחיק לכת במבנה הממשלה. להבדיל משר החינוך והתרבות, אני חושב שצריך יהיה לעשות זאת עם כינון הממשלה החדשה ולא לחכות לאורך ימים. יש כמה דברים שכבר מוכנים, יש המלצות שכבר אושרו. אבל מה שלא יהיה, מינהל מקרקעי ישראל קיים לפי חוק יסוד המדינה, לפי חוק יסוד מקרקעי ישראל ואם רוצים לשנות את מעמדו - אתה צריך לשנות את חוק היסוד.

יתכן שיהיו הצעות על מיקומו של המינהל, אבל לא על עצם קיומו. ועצם קיומו של המינהל מחייב למנות לו ראש. יש צורך בראש למינהל מקרקעי ישראל, מה שלא תהיה ההחלטה לגבי העברתו או מיקומו וכו'. דרוש שיהיה לו ראש. ויש הצעה למנות לו ראש. יש ויכוח, אפשר להחליט עליו, אפשר להחליט על מישור אחר, אבל דרוש שיהיה ראש למינהל מקרקעי ישראל.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

בקשר למכתב שציטט השר קול, רציתי פשוט לשאול את

השר אוזן אם זה נכתב בקשר למועמדות של אדם מסוים?

שר החקלאות ושר התקשורת א. אוזן:

מכיוון שטרם קיבלתי את המכתב, אינני יכול להשיב.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

גם שאלתי השניה נוגעת לזה.

השר ג. האוזנר:

המכתב הוא מה-25 באפריל.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

הוא שר התקשורת.

שר החקלאות ושר התקשורת א. אוזן:

ברגע זה אני מקבל את ההעתק משר החינוך.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

גרמתי איפוא לכך, שתראה את המכתב. כי בכל זאת

איננו פטורים.

שר התיירות מ. קול:

במכתב זה היא כותבת: "שמעתי שאתה עומד להציע את המועמדות של אחד הפקידים הבכירים של המינהל, דבר שלא נראה לי שתואם את המשרה העומדת בפני הכרעות ופעולות קשות. אבקשך מאד לאפשר לתנועות ההתישבות להציע מועמד משורתיהן".

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

גם אם אינני מקבל את החלוקה הזאת, שאלתי השניה גם היא היתה מכוונת לשר החקלאות, למקרה שהשיב למכתב. אני בהחלט חושב, שכיוון שאנחנו יושבים כאן לא כאנשים המנותקים מכל הציבורים האלה, ואינני יודע על מה הם פנו - אם מכתב כזה נשלח ואמנם לא הגיע לתשומת לבו של שר החקלאות, על אף שנשלח לפני מספר ימים - מן הראוי לא להחליט מבלי לשמוע אותם. ולכן, אם זה נראה לך, אם אמנם יש פניה כזאת שאני רואה כאן העתק שלה, אינני חושב שהממשלה או שר החקלאות יעשו דבר נכון אם יתעלמו לחלוטין מן הפניה, מאחר שיודעים שיש פניה. קודם שר החקלאות לא ידע. עכשו הוא יודע שיש פניה, והוא צריך לומר: יש פניה כזאת והיא מחייבת לשמוע את האנשים.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

לנושא הראשון - אני תמהתי דוקא על השר קול, שמבחינת גישתו הכללית הוא העלה את האספקט הזה של הענין. אף פעם לא ראיתי כל פגיעה בכך, שחבר ההתישבות יכהן בכל תפקיד ממלכתי אחר, ויש לנו דוגמאות לרוב.

השר ג. האוזנר:

ממלכתי או ציבורי.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

ציבורי, נכון - כללי.

השר י. גלילי:

יש אפילו תקדימים לכך.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

יש תקדימים לכך אפילו מסביב לשולחן הזה.

לעומת זה, אינני חושב שתפקידים הקשורים בהתישבות שמורים מלכתחילה לחברי התנועות ההתישביות.

שר התיירות מ. קול:

לא אמרתי את זה, אדוני שר המשפטים. לא אמרתי את

זה.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

הכל צריך לשקול לפי שיקול לגופו של ענין.

שר התיירות מ. קול:

אמרתי בפירוש שאינני נוקט עמדה לגבי המועמד.

שר החקלאות ושר התקשורת א. אונזן:

ראשית, על המכתב שמעתי בבירור ובשיחה שצ"מ ראש הממשלה קיים בנושא זה. הסברתי את עמדותי ואחזור על מה שאמרתי בקיצור נמרץ. ראשית, אני מקוה שתעודת הזהות שלי ידועה לכל בענין ההתישבות ואנשי ההתישבות.

שנית, במקרה זה אינני חושב שיש הכרח לחפש דוקא איש התישבות. והמועמד שאני מציע לא רק שאיננו רחוק מן ההתישבות, אלא הוא חי את ההתישבות למרות שאיננו חבר לא במושב ולא בקיבוץ.

שלישית, ראיתי את העתק המכתב. אינני מקבל שזה על דעת כל תנועות ההתישבות, כי אני מכיר תנועה אחת, שלא ידעה על כך כלל והיא איננה בין האחרונות שבתנועות.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

אינך חושב, שכדאי לבדוק את זה, כיוון שיש מכתב?

שר החקלאות ושר התקשורת א. אונזן:

מכל מקום, אם תנועות ההתישבות יש להן הסתיגות, והיתה להן, ונשלח מכתב ע"י סנטה יוספטל, אישרתי את זה. יותר מזה, לדעתי אין מקום לבדוק שום דבר. אני יודע - אינני יודע מדוע, אבל אני יודע - שמתהלכות כל מיני שמועות מסביב למועמד. ומכיוון שמסוכן לזרוק דברים - מחפשים דרכים עקיפות אחרות.

אינני חושב שיש מקום לדחות. הענין עבר את כל התהליכים, במשך מספר חודשים. זה לא נעשה ביום אחד. שוחחתי בזמנו עם שר האוצר, עם שר המשפטים, עם ראש הממשלה. כל הצעדים נעשו על דעת ראש הממשלה. ומכיוון

שהכל ידוע לכל ופורסם גם בעתונות, היה מי שכתב לי מכתב אנונימי והמכתב הזה נבדק הן ע"י היועץ המשפטי, הן ע"י....

שר הבטחון ש. פרס:

מותר לי להציע לא להכנס לזה?

שר החקלאות ושר התקשורת א. אוזן:

בבקשה. יש עלי לחצים כל הזמן, עד לדקה האחרונה, לדחות ולדחות. אני מוכן להסתפק בכך ולומר, שמספקות אותנו החשובות של שר המשפטים, שר האוצר ושר החינוך.

לגבי הניהול והאחריות - אני אחראי למינהל מקרקעי ישראל. אני חושב, שהאיש מסוגל לא פחות מאחרים ומשום כך, אני מבקש את האישור.

שר הבטחון ש. פרס:

מישהו מבקש הצבעה, להצביע נגד? אם לא - זה

מאושר.

מ ח ל י ט י ם :

על פי סעיף 2(ב) לחוק מינהל מקרקעי ישראל, תש"ך-1960, למנות את מר מיכה טלמון למשרת מנהל מינהל מקרקעי ישראל.

573. קריאה שניה ושלישית בהצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 30), תשל"ז-1977

שר הבטחון ש. פרס:

הסעיף הזה יעמוד מחר על סדר היום של הכנסת.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

הממשלה הגישה לכנסת לפני הפגרה הצעת חוק דחופה בדבר שירות במילואים, על דעת כל השרים הנוגעים בדבר - שר הבטחון, שר האוצר ושר המשפטים (יש שם חלק גם ליעוץ משפטי). ועדת העבודה קיבלה אישור מיוחד מיו"ר הכנסת ומועדת הכנסת לטפל בהצעת החוק בתקופת הפגרה, והיא סיכמה את כל הדיונים ולשמחתה הגדולה, בלי אף הסתייגות אחת.

לכן, היות ומחר יש ישיבת כנסת, וזהו תאריך אחרון מתקבל על הדעת, בו אנחנו יכולים לעשות זאת בכנסת הזאת, והדבר נוגע למאות ואלפי אנשים, אני רוצה שהממשלה תאפשר לנו לבקש מיו"ר הכנסת, עפ"י סעיף 33 של חוק היסוד, שמחר יבוא הדבר לדיון בקריאה שניה ושלישית. הדבר מוכן. מדובר בחוק שירות מילואים (תגמולים) המשתלב בחוק הביטוח הלאומי.

שר הבטחון ש. פרס:

רק כמה דברי הסבר. לנו, למשרד הבטחון, היה ספק אם להביא מחר את החוק או לא. כידוע, אנשי מילואים מקבלים את שכרם המלא תוך כדי שירותם. נוסף לכך הם מקבלים חמש לירות ליום עבור כל יום שירות בפועל. ועדת העבודה הציעה להגדיל את התשלום מ-5 ל-15 לירות. היות ומדובר על 10 מיליון ימי מילואים לשנה - פירוש הדבר להוסיף לתקציב 100 מיליון לירות. לנו העניין לא נראה. מפני שאני חושש, שנכנסנו עכשו לטרנס של העלאות שכר בתוך מערכת

הבטחון, וע"י כך יופר גם האיזון המסורתי בין השכר המאופק במערכת הבטחון כדי להקדיש את כל האמצעים לרכש וכו'.

תוך כדי משא ומתן עם הועדה הסכימה הועדה לרדת מ-15 ל-10 לירות ליום. פירוש הדבר תוספת של 50 מיליון לירות לשנה. אך היות והחוק יחול רק מאוקטובר - השנה תהיה התוספת רק 25 או 30 מיליון לירות, רק למחצית שנת התקציב.

איננו עושים זאת בשמחה. השיקול הסופי שבגללו החלטתי להצטרף לשר האוצר ולשר העבודה בתמיכה בחוק הוא, שיש לזכור שנטל המילואים חל בכל זאת על שכבה מוגדרת של האוכלוסיה. קראנו לה שנה ושנתיים אחרי המלחמה לשירות די ארוך, של 80 עד 100 ימים, ועכשו נקרא לחיילים ל-35 ימים ולקצינים ל-45 ימים. ואין לשכוח שכל הזמן הנטל הזה נופל עליהם, והם נושאים בו ללא מלה אחת של טרוניה. אני מציין זאת לשבחם. לכן, הליכה מתונה יחסית לקראתם נראית סבירה. אם אין התנגדות, הממשלה תחליט לאשר את החוק. אני רק מבקש, שבמקום "בשעת חירום", ייאמר "בשעת הצורך".

מ ח ל י ט י מ :

לבקש את יו"ר הכנסת, על פי סעיף 33 לחוק יסוד: הכנסת, לכנס את הכנסת לכינוס מיוחד לדיון בקריאה שניה ושלישית בהצעת חוק ביטוח לאומי (תיקון מס' 30), תשל"ז-1977 ולבקש להתיר הדיון בהצעת החוק האמורה ביום ההנחה, בהתאם לסעיף 99 לתקנון הכנסת.

574. דו"ח מבקר המדינה מס' 27, הפיקוח על ממצאיו ותיקון הליקויים המפורטים בו

השר ג. האוזנר:

כולנו קיבלנו את הדו"ח מס' 27 של מבקר המדינה. לא אנתח כעת את כל 900 העמודים של הדו"ח. אבל יש בו ממצאים שמצריכים טיפול דחוף, בכמה וכמה שטחים.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

קראתי למשל בקורת קשה מאד על הלשכות של שרים ללא תיק. יש שם בקורת חמורה מאד.

השר ג. האוזנר:

גם זה מצריך טיפול.

אני מתכוון למה שמבקר המדינה מדבר למשל על חוסר האיזון בהכנת תקציב המדינה (עמוד 34), ש"הזיקה בחוקי התקציב למקדמות בהיקף גדול מבנק ישראל נובעת מחוסר איזון בין ההוצאה לבין המשאבים הריאליים לכיסויה, שהיה צפוי בחלקו עוד בשלב התכנון של התקציב". אני מתכוון למה שהוא אמר על תכנון התקציב של משרד הבטחון, למה שהוא אמר על משרד השיכון (בעמוד 507) והטבלה שבבעמוד 556, שבה נאמר כי אי אפשר לקבל את ההסברים של משרד השיכון לעובדה של יצירת מלאי גדול כל כך של דירות ללא קונה. אני מתכוון למה שהוא אמר על ענין התעשייה הכימית (עמוד 402): "לאחר שעברו למעלה מחמש שנים מאז הוחל בהרצת המפעל ליצור חומצה זרחתית ולאחר שנעשו בדיקות כלכליות וטכניות חוזרות ונישנות לגבי עתידו - טרם נמצאה תשובה מוסמכת לשאלה האם יש טעם להמשיך את פעולתו. מבחינת החברה בעלת המפעל לא נראית פעולתו כדאית בנסיבות המחירים והעלויות הנוכחיים".

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

זה לא "תעשיות כימיות". זה מפעל כימי אחר, שמדברים עליו כבר עשר שנים, וברוך השם, הוא הפסיק להפסיד כסף. בשוטף הוא לא הפסיד כסף.

השר ג. האוזנר:

אני מדבר על מה שאמר המבקר על הפיגורים בהעברת כספי הממשלה לרשויות המקומיות (עמוד 496), כאחת הסיבות שבגללן הן נזקקות למקורות מימון במחיר יקר; על נושא מינהלי מובהק כמו מחשבים אלקטרוניים (עמוד 244), והנושא של שעת חירום בקשר לכך (עמוד 247), כשהמבקר חוזר ומצביע על ליקויים שהצביע עליהם בעבר ושלא תוקנו, כמו למשל קרן לאיזון דמי מים (הסיכום הוא בעמוד 356): "פרק זה מונה כמה ליקויים מינהליים ובכללם את הפיגור בגביית היטלים ובעריכת ההתחשבוניות בדבר הענקות. עוד מתברר ממנו שהסובסידיה הכלולה במחירי המים היא בשיעור ניכר על אף המצב הקיים של צריכה העולה על הפוטנציאל הטבעי הרב-שנתי של מים. יתר על כן, הויתורים מצד נציבות המים בביצוע המדיניות כפי שהיא נקבעה בהוראות החוק והתקנות גרמו בסופו של דבר בצד ההפסד הכספי לאוצר המדינה גם להקלה על הצריכה היתרה במקום לרסן אותה. דוגמא בולטת לכך היא הטיפול בתשלום המיוחד".

אני מתכוון למה שנאמר על משרד השיכון (בעמוד 538): "כדי להבטיח שהיצע הדירות יהיה תואם את הביקוש מצד מקבלי הסיוע מסר המשרד בשנים האחרונות בניית דירות במספר גדול לחברות שיכון, ומגמתו לצמצם עוד יותר את מעורבותו הישירה בבניה. מרבית הדירות נבנות על ידי החברות במימון תקציבי מלא, ויתרן במימון חלקי ובמיוחד מכספי האמיסיות".

לא אלאה את חברי הממשלה בקריאת דברים דומים. אני רוצה רק להזכיר את הבקורת על ביצוע הרפורמה במס הכנסה (עמוד 181), על שלא הופעלה שיטת הבדיקה המדגמית שבמפורש הוחלט עליה (עמוד 196), וזה למרות שאנחנו החלטנו על העמקת הגביה של מס הכנסה, וזה ניתן אך ורק ע"י הפעלת שיטה מדגמית. מבקר המדינה אומר (עמוד 196) שהשיטה לא הופעלה, עכ"פ הבדיקה המדגמית המעמיקה. אני רוצה להזכיר את הנושא של חסכון באנרגיה (עמוד 388 והסיכום בעמוד 391) (יש שם ממצאים חשובים).

שר הבטחון ש. פרס:

כדאי פעם גם להוציא ספר על הישגי הממשלה בשנה

אחת.

השר ג. האוזנר:

מבקר המדינה מדבר גם על הישגים. הוא לא מתעלם מזה. הוא לא חד-צדדי, אבל תפקידו לא לתת לנו צל"שים.

שר הבטחון ש. פרס:

לא הצעתי, שמבקר המדינה יוציא ספר על הישגי הממשלה. הצעתי שמישהו אחר יעשה זאת.

השר ג. האוזנר:

לשם כך יש בקורת. מפעם לפעם הוא מזכיר גם

דברים טובים שנעשו.

אני מזכיר עוד את תחנות הכוח המונעות בפחם (סיכום בעמוד 387 למטה): "עוד לא ניתנה תשובה סופית על השאלה אילו מהדרכים שהוצעו לשינוע הפחם ממקור האספקה אל היעד הן האופטימליות. אף לא עובד לוח זמנים כולל, שיביא בחשבון את מועדי ההפעלה של תחנת הכוח על ארבע יחידותיה, ושל מערכות ההובלה השונות".

בסך הכל יש בכל הדברים מה לבקר. מה שמדאיג אותי איננה העובדה שיש ליקויים. בכל מעשה אנוש יש ליקויים. מי לא טועה? מה שמדאיג אותי הוא שמבקר המדינה חוזר ומצביע על ליקויים, שכבר הצביע עליהם בעבר, והם לא באו על תיקונם. מה שמדאיג אותי זה מה שהוא אומר בדו"ח על המעקב. כמעט בכל המשרדים חוזר אותו דבר: ליקויים לא תוקנו, עכ"פ תוקנו רק בחלקם.

ואני מזכיר לממשלה שדנו בנושא זה גם ב-1975, כשהממשלה דחתה את הצעתי לתגבר את אגף הפיקוח, וגם ב-1976, כששר האוצר הצטרף להצעתי והחלטנו שתוקם יחידה לבקורת פנימית של המינהל הפיננסי של הממשלה, שתחזק מערכת הבקורת הפנימית בתיאום עם השרים הנוגעים בדבר, שאגף הפיקוח הכללי במשרד האוצר יפעיל מעקב רצוף וקבוע אחר ביצוע התיקונים הנדרשים עקב הדו"חות של מבקר המדינה, ושמשרדי הממשלה ידווחו אחת לשלושה חודשים על מהלך תיקון הליקויים לאגף הפיקוח הכללי ואגף הפיקוח הכללי ידווח אחת לששה חודשים לשר האוצר.

אני מבקש סיוע האם ארבע ההחלטות הללו, שהממשלה קיבלה לגבי הדו"ח הקודם אכן בוצעו? האם חוזקה מערכת הבקורת הפנימית? האם אגף הפיקוח הכללי אכן מפעיל מעקב רצוף, או שמא הוא משמש גם עכשו רק כתובת למשרדים לתשובותיהם לדו"ח מבקר המדינה ואחר כך הוא מרכז את התשובות ומפרסם אותן יחדיו כתשובה? האם משרדי הממשלה דיווחו אחת לשלושה חודשים על תיקון הליקויים, ומי מהם לא דיווח? האם אגף הפיקוח הכללי דיווח לשר האוצר אחת לששה חודשים, כפי שהחלטנו?

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

ואם לא - למה?

השר ג. האוזנר:

אלה הם דברים חשובים. אינני חושב, שאנחנו יכולים להתייחס לבקורת כאל דבר של מה בכך. לשם כך קיימת רשות מבקרת, כדי שתעמיד אותנו על מה שלא בסדר במהלך העבודה וההגשמה שלנו, ואנחנו חייבים להתחשב בזה.

אני רוצה להגיד עוד מלה אחת לגבי הבקורת על צה"ל. לא מצאתי בדו"ח הזה בקורת מיוחדת על צה"ל, שלא היתה דוגמתה בשנים הקודמות. אלא שאמצעי התקשורת "התלבשו" על כמה עניינים והבליטו אותם הבלטה יתרה. עם זאת, שמעתי והאזנתי להסברים הציבוריים של הרמטכ"ל. אני מקבל ברצון את התיחסותו הרצינית של הרמטכ"ל לדו"ח מבקר המדינה. אני חושב, שכך צריך להיות - והלואי שכולם יעשו כך. אבל לכאורה אינני מבין את הבקורת שלו. מה שנראה לי לפי האמור בדו"ח עצמו, שהמבקר מבחין בין התקן הרצוי לבין התקן החזוי. זה ברור לי מתוך עיון בעמוד 663, שיש שם אבחנה ברורה: "בעת הבקורת נמצא כי ביחידות מחסני החירום שבהם הושווה המצאי לתקן ולמצאי החזוי". כלומר, המבקר איננו מתעלם כאן מן הדברים הבסיסיים של מינוח, אלא הוא ער להבדל, שהרמטכ"ל הצביע עליו כהסבר, בין תקן לבין מצאי חזוי. גם בעמוד 665 מבקר המדינה, כשהוא מדבר על בקורת אצל קצין חימוש ראשי, נותן דעתו במפורש על כך שיש הבדל בין תקן לבין המצאי. ולכן, ההסבר של הרמטכ"ל, שנתן לציבור בענין זה, לא ברור לי.

באותו עמוד 665 מצביע המבקר על הנושא של בקורת במפקדת קצין חימוש ראשי. לכאורה יש כאן דברים שלא היו בסדר. הרמטכ"ל הסביר לציבור, שהבקורת על ההתנהגות הפסולה נוגעת רק לשבעה מקרים, כשמקרים דוגמתם יש לאלפים. אבל המבקר לא בדק את האלפים. הוא בעצמו אומר, שהוא בדק רק 48 מקרים,

ומתוכם הוא מצא שבעה שאינם בסדר. ואז אין זה כך שמתוך אלפים מקרים נמצאו שבעה שאינם בסדר, אלא מתוך 48 מקרים מוצא המבקר התנהגות פסולה בשבעה. וזה כבר משנה את התמונה לחלוטין.

אני שמח שהרמטכ"ל כאן, ושנוכל לשמוע את הסבריו המפורטים יותר מכלי ראשון.

שר הבטחון ש. פרס:

שר האוצר, אתה רוצה להשיב עכשו, או אולי עוד חברי ממשלה רוצים להעיר בעניין זה?

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אני רוצה להפנות תשומת לב לכך, שיש נושאים שבהם הממשלה נמצאת במבוי סתום מבחינת האפשרות לחולל שינויים בהתאם לבקורת של מבקר המדינה. ואקח את הדוגמא של משרד החינוך והתרבות.

עיקר הבקורת של מבקר המדינה בדו"ח הנוכחי הוא על הגזבריות של משרד החינוך. לא בקורת חמורה, לא בקורת קשה, לא בקורת בתחום טוהר המידות, לא בקורת בתחום סדרי מינהל תקין. אבל הבקורת היא בכיוון זה, שהפעולות אינן מסתיימות בזמן - הפעולות הגזבריות. לא מספיקים בזמן לשלם משכורות למורים, לא מספיקים בזמן לאתר את אגרות החוב באורח שמי, לא מספיקים בזמן לבדוק את החשבוניות של הגופים הנתמכים ע"י משרד החינוך, ולא במקרה באמת הבקורת הזאת לא זכתה להד בעתונות, כי לא היה בה שום דבר סנסציוני שאפשר לעשות ממנו כותרות.

אבל כשר החינוך, אני חייב להגיד לממשלה, שכדי להתגבר על הבעיות, שמצביע עליהן המבקר, אי אפשר לנהוג עפ"י קנה מידה אחד לגבי כל המשרדים. גזברות של מחוז אחד במשרד החינוך (ואנחנו עובדים בששה מחוזות) גדולה יותר מן הגזברות של כל משרד הדתות. הייתי אפילו אומר: יותר מאשר הגזברות של משרד התיירות. משרד החינוך קשור בעשרות ובמאות גופים נתמכים. על כל סכום, הקטן ביותר, שאנחנו מקציבים לו - ויהיה 5% או 10% מן התקציב - אנחנו דורשים מאזנים וחשבונות, ולפעמים הגוף הנתמך כבר מחליט, שכדאי לוותר על ההקצבה ובלבד שלא יטרידו אותו ויחזירו שלש פעמים בגלל שעות, משום שחסר שם איזה נתון. עד שמקבלים את הכסף, מבקשים תכניות עבודה בלי סוף.

שר התיירות מ. קול:

עד שבאה ממך הנחמה - יוצאת הנשמה.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

אני יודע. אנחנו רואים את החשבויות שלנו. אינני מדבר כבר על דירוג ודרגות. אנשים בורחים מאתנו למשק הפרטי. שום רואה חשבון ברמה נאותה לא ישאר לעבוד בגזברות מחוזית של משרד החינוך, שאז הוא בדרך כלל בדרגה נמוכה עוד יותר מן החשב של המשרד, שהוא מצדו דומה לחשב של משרדים אחרים. אי אפשר להגדיל את מספר העובדים, כי החלטנו שיש הקפאה, והקפאה טוטאלית בכל המשרדים, בלי התחשבות בקליינטים שלהם. בשלש השנים האחרונות מערכת החינוך גדלה מבחינת אוכלוסית התלמידים ב-30%. מספר המורים גדל, על כל 20 תלמיד - מורה. רצינו להגיע לסדר יותר תקין עם הרשויות המקומיות, אבל אי אפשר לעמוד בכל המערך הזה אם יש הגבלה על מספר העובדים, אם מתייחסים למשרד גדול כמו למשרד קטן, מפני שאם חס וחלילה כאן יהיה שינוי, יהיה שינוי בכל משרדי הממשלה.

במיגזר הערבי, כשהמורים פזורים על פני עשרות כפרים ומחנות בדואים, עדיין הטיפול במשכורות הוא ידני. כל מורה ערבי צריך להגיע לירושלים להסדיר את עניניו.

שר הבטחון ש. פרס:

לא כדאי להכנס לפירוט.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

זה ענין רציני. יש דו"ח מבקר המדינה. אני רוצה להתייחס אליו ברצינות. אני, כשר החינוך, רוצה לומר שהמצב בדו"ח המבקר בשנה הבאה יהיה חמור יותר, כי מספר התלמידים והקליינטים גדל.

שר הבטחון ש. פרס:

לכך יש מקום בתשובת שר האוצר.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

שר האוצר לא נותן תשובה כזאת למבקר, כי זה מחייב אותו להכניס שינויים, לעזור. אם מחליטים שהמורים הערביים יהיו קשורים למחוזות, כדי להעביר את הטיפול למחוזות, דרושים עוד פקידים במשרדים המחוזיים, וזה לא קיים. אנחנו מטרידים אותם, איפוא, לירושלים ואיננו מסיימים את החשבון בזמן.

לדעתי, אם מתייחסים ברצינות לאנליזה בדו"ח המבקר, ואני דן רק מבחינת המשרד שלי, יש לי הערות גם על משרדים אחרים - אין שום אפשרות לתקן את הערות דו"ח המבקר לגבי משרד החינוך אם לא נכניס שינוי

בגישות עפ"י גופו של ענין, וענין הגזברויות נראה לי כאחד הענינים הקריטיים. אנחנו מעצבנים את הציבור. הזעם על הביורוקרטיה גובר, וזה מחייב מחשבה בלתי שיגרתית. היא לא בכותרות. אני מציע שמבעוד מועד נטפל בה, לפני שהיא תעלה לכותרות.

שר הבטחון ש. פרס:

שר המשפטים - הערה לסדר.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

רציתי להפנות את תשומת הלב למסגרת הדיון שלנו. אני מבין, שהדיון שלנו הוא במסגרת הצעת החלטה של השר האוזנר, אשר מזכיר לנו, שבאוגוסט שנה שעברה קיבלנו החלטה לגבי סדרי פיקוח, והיום הוא מציע לתגבר את הפיקוח הזה בכלל, ובמיוחד לגבי צה"ל.

השר ג. האוזנר:

אני מבקש קודם לקבל דיווח מה נעשה לגבי ההחלטה

ההיא.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אבל רציתי להעמיד את הממשלה על המסגרת הזאת של הדיון. ברור, שבמסגרת זאת צריך לבחון איך הוגשמה ההחלטה הקודמת ומה צריך לעשות על יסוד הדו"ח הזה. אבל נדמה לי, שצריך להיות ברור, שהיום כאן איננו דנים בדו"ח המבקר ואיננו נדרשים לנקיטת עמדה לגבי דו"ח המבקר, אלא אנחנו נדרשים להחליף דברים על כל דבר ולוונטי להצעתו של השר האוזנר לתגבור הפיקוח, וזה כולל כמובן בדיקה של מידת הביצוע של החלטתנו הקודמת. זאת לא התיחסות

ספציפית לכל משרד ומשרד שעולה כאן.

למשל, לגבי אותם מכשירי הפיקוח הקיימים או המתוגברים, יהיה טעם וצורך לדבר על משרד החינוך, על מה שדיבר היום שר החינוך, כשם שיהיה צורך לדבר שם על כל משרד אחר. צריך שיהיה ברור שכאן הסיכום שלנו לא יהיה סיכום של התיחסות לבקורת ספציפית של המבקר, אלא סיכום לגבי תגבור או אי-תגבור או מידת התגבור של כלי הפיקוח על המעקב ועל הביצוע.

שר הבטחון ש. פרס:

ברור, שהדיון הוא על הצעת ההחלטה של השר האוזנר. הוא לא בא לדון היום על דו"ח מבקר המדינה, כי גם תשובת שר האוצר עדיין לא התפרסמה.

שר התיירות מ. קול:

היא ישנה.

שר הבטחון ש. פרס:

אבל לא דנים לא על זה ולא על זה, אלא רק על

ההצעה הזאת.

שר התיירות מ. קול:

אני מבקש משר המשפטים שלא יהיה כל כך פורמלי

בדיון.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אפשר לדבר על הכל. הסיכום יכול להיות רק בנושא

שלפנינו.

שר התיירות מ. קול:

אני רוצה להגיד למה העניין הזה מחייב דיון יותר

כולל.

אני לא הייתי מציע להתייחס להרבה דברים. השר האוזנר הציע הצעות והעיר כמה הערות על מה שלא החליטו ומה שלא קויים. אבל אותי מדאיגה הרגשת הציבור לגבי מה שפורסם על צה"ל. זה מה שמדאיג אותי. כי זה עניין של הרגשת העם.

עכשו אני רוצה לשאול את הרמטכ"ל ואת שר הבטחון: האם בעבר היינו מקבלים בקורות דומות, שלא פורסמו ישירות? והאם זאת הפעם הראשונה, שהמבקר מפרסם דברים, שבעבר לא רצה לפרסם, אלא היפנה אותם ישירות אל הנחקר? כי לי נאמר, שכבר היו דברים כאלה, אלא שזאת הפעם הראשונה, שהמבקר ראה צורך לפרסם את הדברים, כי אולי לא ראה תיקונים מספיק לאור ממצאים קודמים שלו. לכן אני שואל את השאלה הזאת.

הערה:

הערה שניה - לפי דעתי, ההופעה של הרמטכ"ל בטלוויזיה היתה טובה, ותיקנה במידה מסוימת את הרושם של התגובה של דובר צה"ל. לדעתי, התגובה של דובר צה"ל לא היתה כפי שהיתה צריכה להיות, לדו"ח של מבקר המדינה, וזה לא השאיר רושם טוב. אני אומר זאת משום שהציבור רוצה שיתייחסו לדברים האלה מתוך דאגה גדולה, ולא להמציא תשובות קלות.

עכשו אני רוצה לומר איך אני רואה את הדבר שהוא

מדאיג.

יש שני קטעים בדו"ח הזה. ראשית, בעמוד 667 נאמר: "הבקורת הנוכחית הקיפה שניים מתוך מספר גדול של מחסני חירום ביחידות לוחמות. הבקורת נערכה על פי רישומי היחידות ובדיקות באתרים עצמם. בעוד שההוראות וההסדרים הם כלליים לגבי כל יחידות מחסני החירום, הרי רמת הניהול בכל אחד מהם תלויה במידה רבה בפיקוד המקומי. הממצאים שהועלו הם חמורים ומצביעים על הצורך לבחון בהקפדה את שיטות הפיקוח הקיימות. הואיל והמדובר בשתי יחידות מבצעיות דרוש לדעת הבקורת שהמטה הכללי יבדוק שמא הממצאים שהועלו הם אופייניים גם לנעשה ביחידות אחרות". מכיוון שנאמר דבר כזה, זה משאיר רושם כללי שמא הדברים בכלל אינם בסדר.

שר הבטחון ש. פרס:

או שמא מה שנאמר לא נאמר כפי שצריך היה להיאמר.

שר התיירות מ. קול:

כשמתפרסם דבר כזה, יש מקום לדאגה גדולה. כי אנחנו יודעים את פרשת הימ"חים במלחמת יום הכיפורים. ומטה ד"ש כבר מצא צורך להגיב בצורה מוזרה, שיגאל ידין בודק כדי להשוות את הדו"ח הזה עם דו"ח ועדת אגרנט ביחס לממצאים וכו', שהוא הטיל על צוות מיוחד לבדוק את הדבר הזה. זה התפרסם ביום ששי. אני שואל איפוא עכשו: אם כבר נזרק גם את הצבא שלנו לענין הבחירות - למה נגיע בענין זה? אפשר להציע כל מיני בדיקות. אבל אם נתחיל לבדוק ולהשוות עם דו"ח אגרנט, אפשר לעשות כל מיני בדיקות.

דבר שני, בעמוד 671: "מהממצאים עולה שהאחזקה של הציוד הייעודי היתה לקויה בצורה מדאיגה, הן בדרג של היחידה והן בדרג היותר גבוה. כתוצאה מכך היה חלק מציוד זה בלתי כשיר או זקוק לשיקום. גם סדרי הטיפול המונע ברכב שבמחסני החירום לא היו תקינים, ובמקרים מסוימים היתה אף הזנחה בולטת בטיפול. הממצאים בכללותם מצביעים על כך, שהמפקדים בכל הדרגים לא היו פעילים במידה מספקת במילוי התפקידים השוטפים ולא נתנו דעתם די הצורך לתופעות חמורות של חוסר משמעת תחזוקה בדרגים יותר נמוכים".

כששני הקטעים האלה מתפרסמים, ובאחד מהם (בדף 667) כתוב: אולי זה קיים בכלל היתר, צריך לבדוק את זה ובשני (עמוד 671) כתוב הסיכום כפי שקראתי - אני דואג לרושם גם אצל האויב וגם אצל העם שלנו, שהוא עם של צבא. זה יוצר משקע קשה מאד, והרגשה שהנה כאן דברים חמורים, אולי לא בסדר.

אני אומר איפוא: טוב מה שאמר הרמטכ"ל. אבל אני חושב, שעניין זה מצריך גם בדיקה רצינית, אבל זה מחייב תשובה ממצה מאד, אולי אחרי הבדיקה, כדי שלא יישאר הרושם הזה. כי אנחנו תמיד אומרים, ואני אומר גם עכשו, שצה"ל הפיק את כל הלקחים ממלחמת יום הכיפורים והוא היום יותר חזק, יותר מאורגן, יותר מסודר וכו' והתקלות שהיו, טנקים שלא היו להם חלקים, בנזין שלא היה, ועוד מה שהיה חסר וכו' - כל זה לא קיים עכשו. כשזה מתפרסם עכשו, ונוסף לכך כל מיני אנשי מילואים מעירים הערות לעתונות שמפרסמים שלא נשתנה שום דבר, אנחנו יודעים שכך וכך וכך - אני דואג להרגשת העם ואני דואג למעמדו של צה"ל בעם. זאת הפעם הראשונה, שדבר מה קורה. אני חושב, שהעניין הזה מחייב הסברה כלשהי, ותוצאה של בדיקה, עם עובדות. זה מה שאני חושב.

הפתיחה של הרמטכ"ל בעניין זה היתה טובה, אבל זה לא מספיק. דרוש יותר. וזה שהמבקר אומר, שאין לכך תקדים, לתגובות כאלה - כל הכבוד. אבל כאן מדובר בעניין, שנוגע לכל אחד ואחד. על דברים אחרים כולנו נרעשים ומזועזעים ומבקרים. אבל העניין הזה הוא הכי רגיש, כי זה בנפשנו ובחיינו.

שר הבטחון ש. פרס:

סוכנות הידיעות הסעודית מסרה באמצעות סוכנות הידיעות המזרח-תיכונית מקהיר, כי דו"ח מבקר המדינה בישראל האשים את מפקדי צה"ל, שהם נטלו חלק בגניבות צבאיות, שנאמדו במיליוני לירות. הסוכנות מוסיפה כי בדו"ח שהופץ ע"י רויטר נאמר, כי נתגלו ליקויים לגבי טיפול במכשירים חיוניים והחזקתם.

שר האוצר י. רבינוביץ:

רק כמה הערות.

אני מצטער, שלא ידעתי שסעיף זה מועלה היום. אולי הייתי מכין גם את האנשים שלנו ליתר הבהרות, אילו היו מודיעים לי בעוד זמן. הייתי יכול אולי גם להוסיף פרטים נוספים. אבל אין שום ספק, שבמערכת כולה לא נגיע אף פעם לפרפקציה; לא ייתמו הדברים. זוהי מערכת אדירה, ומבקר המדינה עשה עבודה חשובה, כשהוא מעלה את הדברים, לא את ההישגים.

הבעיה היא שאם אנחנו מתקנים - מדי שנה בשנה מתפרסם דו"ח והערות של שר האוצר, ואני יכול לומר שעשרות ומאות דברים תוקנו, אבל לא הכל תוקן. אנחנו חייבים לראות את הדברים בצורה מאוזנת, גם את הבקורת המוטחת.

השר האוזנר דיבר על ענין המעקב של השיטה המדגמית שהנהגנו, מכיוון שעל זה מבוססת הרפורמה שלנו. אבל לא יכולנו לקבל עובדים. להיפך, ברחו מאתנו. ובמקום שהיה בתכנית שלנו להגיע לעשרת אלפים - הגענו לאלפיים. אבל השיטה מבוצעת. זהו אחד המבחנים של הרפורמה שלנו.

שר המשטרה ושר הפנים ש. הלל:

מה זה עשרת אלפים?

שר האוצר י. רבינוביץ:

אמרנו שנעשה מדגם של עשרת אלפים. אבל ברחו לנו השנה אלפיים איש. למבקר המדינה זה אולי לא נוגע, כמו גם לגבי יתר הדברים. כאן אנחנו מחליטים, שעובדים לא יתקבלו. הרבה משרדים אומרים, שבלי עובדים לא יוכלו לעשות. הבקורת מוטחת איך אנחנו מתנפחים בשירותים שלנו - והעניין מתגלגל כך. אבל עשרות-עשרות, אני יכול לומר מאות דברים תוקנו בעקבות הדו"ח של מבקר המדינה.

עכשו לסיכומים שהיו לנו לפני שנה, אז, בעקבות הצעותיו של השר האוזנר. היו בזה ארבעה חלקים, ארבעה סעיפים. אשר לסעיף הראשון - אנחנו בתהליך של הקמת היחידה הזאת, של התארגנות. עד עכשו, אינני רוצה לנקוב בשמות, אנחנו במצב שלא יכולנו למצוא את האדם המתאים. היה לנו אדם, היתה לנו מחשבה, אבל הוא פרח. ואנחנו מחפשים אדם שיוכל להכנס ולרכז אצלנו את הבקורת הפנימית במינהל הפיננסי. אבל בענין זה אנחנו נמצאים בתהליך של התארגנות.

מה שנוגע לסעיפים ג' ו-ד' - הדברים לדעתי מבוצעים כהלכתם. יש לפני ההמלצות של הועדה לעניני בקורת המדינה של הכנסת. באחת מהחלטותיה מדצמבר 1976 היא משבחת...

השר ג. האוזנר:

בכל דו"ח של הכנסת היא משבחת את עבודת המבקר. זה מחמת נימוס בלבד. זה ידוע. אבל כאן החלטנו...

שר האוצר י. רבינוביץ:

מספיק מה שיש. איננו צריכים להשחיר יותר. לי אין הנאה מחיטוט בפצעים. מספיק מה שיש.

אני קורא שהועדה מציינת בחיוב את פעולותיו של אגף הפיקוח הכללי במשרד האוצר, העושה בהתמדה לתיקון הליקויים הנחשפים ע"י הבקורת ופעולתו תורמת לעבודת הגופים המבוקרים. זה לאחר ויכוח בתוך הועדה עם האנשים. ושם ישנם כולם - גם האופוזיציה. אבל אני רוצה לומר, שמשרדי הממשלה מדווחים אחת לשלשה חדשים, כפי שהחלטנו, על מהלך תיקון התיקונים, מדווחים לאגף הפיקוח הכללי באוצר והם מדווחים לי. וב-10 במאי עומד להופיע הדו"ח של אגף הפיקוח על כל התיקונים שנעשו. הוא יופיע בדפוס.

אני יכול להסתפק אולי בהערות אלו. רק בסעיף ב' להחלטה מאוגוסט 1976 לא התקדמנו. כלומר, הסעיף האומר שתחזוק מערכת הבקורת הפנימית במשרדי הממשלה. אני חייב לומר שכאן הדברים לא זזו, גם לפי רצוני אני. הבעיה היא בעיה של אנשים, של תקנים. וכל הויכוחים שהיו לי עם משרדי הממשלה היו בעיקרם ויכוחים מרים מאד על תוספת עובדים, עם ידי הכבדה, שהיתה לי בשנה זו בדבר אי-קבלת עובדים.

הרמטכ"ל מ. גור:

אני רוצה, ראשית, להתייחס כאן למספר הערות שהעלה השר האוזנר.

ראשית, לגבי גופי הבקורת בצה"ל - מאז המלחמה הקמנו מספר גופי בקורת. אגב, בדו"ח המבקר בשנה שעברה הם זכו למחמאות רבות. בתחום זה לא השתנה דבר. להיפך. הם עבדו השנה באותו קצב. ואם אינני טועה, מבקר המערכת הפנימית עוד הוסיף על הבקורת הזאת הרבה נדבכים בנושאים חיוניים מאד.

לכל אגף במטכ"ל יש מחלקת בקרה ובקורת משלו. יש לאג"א, יש לאכ"א ויש לאג"ם. כבר פירסמנו שבשנה האחרונה עשינו 800 בקורות. והבקורות הן בהחלט חריפות. הן מבוצעות בנושאים מקצועיים ע"י אזרחים מבחוץ, אנשי מילואים ואנשי מקצוע. ראשי הצוותים הם, בדרך כלל, אנשי מילואים, לא חלק מהמערכת הפעילה. עשינו זאת בכוונה, גם בתחום ההדרכה, הכוננות והאחזקה. ועובדה שאנחנו מקבלים ממוצע, לפי דוגמא אחת שהבאתי בטלויזיה, של 60%-70% "טוב" ו"טוב מאד", כ-20% "בינוני" ו-10% מתחת לבינוני.

האמת האובייקטיבית היא (ובכוונה לא רציתי להחריף את הענין) שמבקר המדינה בדק בניירות, בחר שתי עוצבות שהיו בטיפול שלנו, ואותן הוא הלך לבדוק.

שר הבטחון ש. פרס:

שתי עוצבות בשלבי התארגנות.

הרמטכ"ל מ. גור:

הן היו בטיפול לאור ממצאים שליליים שלנו. הוא לקח את הממצאים השליליים שלנו, והלך לבדוק אותם. הוא לא בדק באקראי שתי יחידות לפי מדגם חופשי. הוא בא לאג"א, בדק את כל הממצאים שלנו, בחר מתוכם שלש יחידות. הטיפול שלנו היה חודשיים לפני שהמבקר התחיל לטפל בהן. כך שהבקורות שלנו, לפי דעתי, היא אובייקטיבית והיא חריפה מאד. אפשר לעשות בקורת על הבקורות...

שר הבטחון ש. פרס:

אולי אתה מוכן גם להגיד מי הם המבקרים? כי כאן יכול להתקבל רושם מסוים. הבקורת כוללת גם פרופסורים מהטכניון. זה לא היה ברור.

הרמטכ"ל מ. גור:

אמרתי: מומחים אזרחיים, קציני מילואים ואנשים מקצועיים. תלוי באילו נושאים עוסקים. את הנקודה הזאת לא רציתי להחריף בהתייחסות שלי לענין, אבל זאת עובדה. זה לא היה מדגם. גם אם יקחו מדגם כולל עם האחוזים האלה שפירטתי, 70% "טוב" ו"טוב מאד", 20% "בינוני" וכו' - בהחלט יכולים לעבור על יחידות שהן במצב פחות טוב. זה יכול להיות גם כתוצאה מפיקוד לא טוב. למשל, בתחום הגישור יש שלשה אספקטים: אספקט אחד - המפקדים לא היו בעלי-בית. איננו מתחמקים מזה, והמפקד מועף מתפקידו. אינני מסתיר שום דבר. אבל יש כאן עוד שני דברים: האחד - ומה שאני אומר עכשו, אמנם אינני קובע את הפורום, אבל אני מבקש שיהיה סודי בהחלט: לא שמנו את הגישור בתקופת ההסכמים בקדימה ראשונה לטיפול בצה"ל; התמקדנו הרבה יותר במחסנים של ציוד הלחימה לכל המלחמות. ונקודה שלישית שמוזכרת בדו"ח: שהצד המקצועי בטיפול באמצעי הגישור הוא כל כך מסובך, שרק לפני מספר חודשים יכולנו למצוא גוף אזרחי, שמסוגל לתקן אותם וליצור חלקי חילוף. כלומר, היה כאן תחום אחד של ההחלטה, שלא שמנו זאת בקדימה גבוהה, אבל את זה לא רציתי להדגיש. התחום השני היה הקושי האובייקטיבי לתקן. אלה הם אמצעים שכמעט לא קיימים בעולם, וחלקי חילוף אין לנו איפה לרכוש. משרד הבטחון עשה הסדר מיוחד עם חברה אזרחית, וזה לקח חודשים על חודשים לשכנע אותם שייכנסו לענין הזה.

מעל לכל, המפקדים במקום לא היו בסדר ובהם טיפלנו, ואין כאן מה להתחמק. לעומת זאת, בשתי חטיבות חיל רגלים, כל רגע תוך כדי הבקורת, החטיבות היו ברמת כוונות גבוהה. היו בעיות ברישומים. איננו מתחמקים מהתחום הזה.

לכן אני אומר: הבקורת קיימת. ולדעתי, לא צריך במערכת הבטחון להוסיף גופי בקורת. הם קיימים. לשמחתי, גם התגובות מהירות מאד. הראיון בטלוויזיה היה קצר, אבל נתתי שתי דוגמאות על טיפול שעשינו במקרים חריפים כאלה. מקרה אחד - אלוף פיקוד דרום הפסיק אימונים של גדוד תותחנים לשבועיים,

והודיע שלא יחדש אותם עד שהממצא לא ישופר (היה שם גם מג"ד חדש). במקרה אחר הטיפול הציע בקורת חוזרת ע"י אג"א. היה שיפור בממצא, אבל לא מספיק. היתה בקורת נוספת, המפקד נקרא לסדר. אנחנו מטפלים בזה באופן שוטף. כשאנחנו מקבלים את הבקורת, הנקודה העיקרית היא אם להמשיך על ממוצע כזה לבנות עוצבות או לא. לדעתי, צריך להמשיך לבנות עוצבות על ממוצע כזה.

היו שתי נקודות עם ציון "רע", שזה הרבה יותר גרוע ממה שהמבקר אמר. כלומר, ביחידות אלו המצב לא טוב, וזה מחייב טיפול מיידי של המערכת, ואנחנו עושים זאת.

זאת לא הפעם הראשונה, שהמבקר מפרסם. אבל יש דברים, שבזמנו ועדה של הכנסת (אולי ועדת החוץ והבטחון, או ועדה אחרת, ועדה משותפת) היתה מחליטה מה לפרסם ומה לא לפרסם. שם היו דיונים די מפורטים.

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

המבקר לא יכול לתקן אות אחת, אלא באישור של הועדה המוסמכת של הכנסת.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לפני הפרסום?

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

כן.

הרמטכ"ל מ. גור:

יש שיתוף פעולה הדוק, וגם כאן היה שיתוף פעולה הדוק עם המבקר, על כל הערותיהם. הם גם מציינים הכל וגם בטלויזיה ציינתי: כל העובדות, גם הטובות, מצויינות בדו"ח.

שר התיירות מ. קול:

הבקורת הזאת של המבקר עברה מקודם ועדה של

הכנסת?

השר ג. האוזנר:

לא. היא הוגשה לנו.

שר הבטחון ש. פרס:

הסדר הוא, שדו"ח מבקר המדינה ביחד עם הערות שר האוצר מובא לוועדת הבקורת של הכנסת והיא מסיקה מסקנות. במקרה אחד לפחות היא לא קיבלה את דעת מבקר המדינה - בענין התעשייה האוירית - ופירסמה מסקנות משלה.

שר התיירות מ. קול:

אבל מה שכתוב כאן בספר איננו על דעת ועדת

הבקורת?

שר הבטחון ש. פרס:

לא. זאת דעת מבקר המדינה. מה שיש כאן זה שבסעיף הבטחון אנחנו ממנים ועדה המורכבת מראש אמ"ן וראש שב"כ, לעבור מבחינה צנזוריאלית אם אין גילוי סודות. זה הדבר היחידי שעבר. אבל אין הם מחוויים דעה לא על המנגנון ולא על התוכן.

שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב:

אני רוצה לשאול שאלה: הרי מבקר המדינה מגיש טיוטא, ועל הטיוטא הזאת יש תשובה ויש דיון. השאלה שלי היא: האם הדו"ח הסופי שלו מתבסס על כל התהליך הזה? ומדוע הוא לא קיבל את ההסבר שאתה אומר, שמדובר בשתי יחידות ספציפיות, שאתם בעצמכם יודעים?

הרמטכ"ל מ. גור:

המבקר ערך בקורת משנה בחטיבה 623, ואמר: כנראה שיש למבקר שיניים. הם כבר טיפלו בכל. הוא ראה במו עיניו בחטיבה, שכל ההמלצות שלו כבר טופלו. זה היה שלשה חודשים לפני פרסום הדו"ח.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

ואף על פי כן לא שינה?

הרמטכ"ל מ. גור:

הוא כתב את הדו"ח. הוא ישב אתנו על כל הממצאים, כולל המבקר של המערכת, אצלי במשרד. והוא גם ידע שחלק גדול מן הדברים תוקן. אבל על הטיוטא הסופית איננו יושבים אתו. אנחנו יושבים על ההערות, מטפלים בהן מיד. ראש אג"א אמר להם בענין התקן והמצאי: מבלבלים את הציבור, איש לא יכול להבין. לכן היתה חשיבות רבה לניסוח. אילו היה לוקח את המשפט האחרון האומר, שבין המצאי

ובין התקן החזוי אין פער, וזה היה המשפט הראשון - כל הדו"ח היה מקבל פנים אחרות. במקום זה המשפט הראשון הוא חוסר בין התקן לבין המצאי, ואחר כך בא סעיף שלם שמסביר.

השר ג. האוזנר:

אתה האשמת אותו שהוא לא מבין את המינוח של צה"ל. והדו"ח מוכיח, שהוא כן מבין.

הרמטכ"ל מ. גור:

אני מדבר על הניסוח. אינני חושב, איפוא, שצריך לתגבר את גופי הבקורת של צה"ל.

ביום הראשון, אמצעי התקשורת לא נתנו שום פרשנויות. הדו"ח הסביר את עצמו. לכן הבעיה שלנו לא היתה עם אמצעי התקשורת, אלא עם ניסוח הדו"ח, ואליו הייתי צריך להתייחס. להיפך - ברגע שהסברנו לאמצעי התקשורת, הנימה במידה רבה השתנתה.

האמת היא, שאמצעי התקשורת שואלים אותנו למה לא ישבנו אתם שבועיים קודם, ברגע שהם קיבלו את הדו"ח. פשוט אסור לנו לעשות את זה. ההצעה ממליצה לשנות את זה לשנה הבאה: ברגע שהמבקר מעביר את הדו"ח שלו לאמצעי התקשורת - שיותר לנו לשבת עם אמצעי התקשורת ולהסביר להם, וביום שהדו"ח יתפרסם, אפשר יהיה לתת לו הסברי-לוואי, לא שלנו, אלא של כלל המערכת.

אלמלא חמשה משפטים בניסוח, גם השנה לא היינו מגיבים. כי מי שמעמיק לקרוא רואה, שהממצאים הם כאלה, שאנחנו צריכים לשבת, לקבל אותם ולבדוק. לא היה לנו מה לתגבר, אלמלא הניסוח שקרא השר האוזנר, שמליך השלכה שאיננה עובדתית על כלל הצבא, ולולא מיקום שונה של משפטים, ששם את

הכותרות ונתן את הדגשים. איננו מתכחשים לכך שיש מקרים של שחיתות. אנחנו מטפלים בהם כל השנה. אני יכול להביא מספר מדויק של תיקים, שהובאו לדין על גניבות וזיופים. אנחנו חיים בחברה של אנשים. איננו מתחמקים מזה ומטפלים בזה באופן עיקבי. זה לא סוד, שיש אובדני ציוד, שחלקם הגדול אינם שחיתויות של המערכת אלא זהו סולם ערכים מסוים של אנשים, שלוקחים או אינם שומרים ואנו מטפלים בזה בעקביות. על זה לא הייתי מגיב. ההערות נכונות, ומה שאנחנו צריכים לעשות זה לעבוד.

לכן, ההתייחסות היתה לפרופורציות הלא נכונות, שעוללות להתקבל ממספר התייחסויות. לכן גם אני פירסמתי בשיחה הזאת את הדו"חות שלנו שגם הם מצביעים על יחידות לקויות, אבל בפרופורציה הנכונה.

למשל, משפט כמו "כל הדרגים" - הכוונה היא לכל הדרגים ביחידה. אבל יש הבדל אם אתה אומר "כל הדרגים ביחידה", או "כל הדרגים בצה"ל" ובמערכת הבטחון.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הבדל קטן.

הרמטכ"ל מ. גור:

לכן אמרתי, שהיו כאן אינני אומר טעויות בנוסח,

אבל חוסר תשומת לב.

שר החינוך והתרבות א. ידלין:

הוא אומר "הן בדרג של היחידה והן בדרגים יותר

גבוהים".

הרמטכ"ל מ. גור:

הוא דיבר על בעיות. נכון שבדרג יותר גבוה זה קיים. עם עובדות אינני מתווכח. הסברתי בעיה אחת של טיפול, שהיא החלטת מטכ"ל: לא לתת השנה קדימה לטיפול בנושא גישור. למשל, את כל אנשי אגד הגישור אימנו השנה כאגד הנדסה רגיל, כי יתכן שלא יגיעו לתעלה ואיננו יכולים לבזבז על כך 3,000 אנשים עם ציוד עצום, שלא יבוא לביטוי במלחמה. הסבנו אותם איפוא להיות אנשי הנדסה בהבקעה רגילה. יש כאן, איפוא, בהחלט החלטה של מטכ"ל, שלנו ושל משרד הבטחון, על הטיפול. זאת לא הזנחה. הוא יכול לבדוק את ההחלטה. ההזנחה היא ביחידה. עם העובדה הזאת אינני מתווכח.

כך שלדעתי, הבעיה העיקרית שלנו היתה והינה לשים את ההערות הללו בקנה המידה הנכון שלהן ובהתאם לכך גם העברתי לכאן את הערותינו לדו"ח.

העבודה עם המבקר כל השנה היתה יוצאת מן הכלל. היה שיתוף פעולה מלא. היו הרבה דברים, שהם תיקנו כשהוסבר להם הנושא, ואין לנו כאן שום ויכוח עקרוני עם המבקר. לא היה כל השנה ואין גם עכשו. ובהחלט לא הייתי רוצה, שתיווצר תמונה כזאת. פשוט אינני מניח שזה היה בכוונה. אבל יצאו כמה ניסוחים, שיכלו לעוות את התמונה.

בשנה שעברה, המבקר שיבח בדו"ח את הבקורת הפנימית ואת השימוש בימ"חים. מה קרה השנה? פתאם מפולת כזאת? הוא שיבח את גופי ההדרכה שאג"א הקים לימ"חים, וכולם פעלו השנה באותו אופן. כך שחשבת ואני חושב גם עכשו, שצריך פשוט לאזן את ההשקפה הכללית, את התמונה הכללית, ואת כל מה שצריך לתקן - צריך לתקן. חלק תיקנו. להערכתי היום, פרט לאגד הצליחה, ששם יש

בעיות תעשייתיות רציניות, בכל הנושאים האחרים הדברים טופלו. יש לנו היום יחידות אחרות על הכוונת, שם מצאנו בבקורת פנימית דברים לא בסדר ואנחנו מטפלים בהם. כך שכאן אנחנו עומדים עם הדו"ח, ואינני רוצה להכנס לפרטים. לא לכך הכוונה.

(עד כאן רשמה א.ב. - מכאן ל.ד.)

שר הבטחון ש. פרס:

סיקו, אולי תגיד איזה משפט.

מר פ. זוסמן:

אני רוצה רק להגיד, כי יש לנו יחידה מבקרת,

שהתקן שלה הוא מעל 50 איש.

שר הבטחון ש. פרס:

נוסף לשלש יחידות הפיקוח הקיימות.

מר פ. זוסמן:

זאת בנוסף ליחידות הבקורת שהקימונו, שבחשבונו סופי יוצא, שאחד ל-25 איש במשרד הבטחון עוסק בבקורת. כמו כן הוקמה יחידת בקורת בראשות ש. אבידן, שהיא בהחלט מהירת תגובה, מהירת פעולה ושהדו"חות שלה לא סלחניים ושאלנו משתדלים לתקן כל הערת בקורת שלה.

לעצם ההערות שיש בדו"ח מבקר המדינה, 90% מההערות ויותר, אלו הן הערות שאנו מקבלים ככאלו, שצריך לטפל בהן.

השר ג. האוזנר:

מה באשר להיתרים לעבודות פרטיות במשרד הבטחון?

מר פ. זוסמן:

הוא לא מתח בקורת על השיטה, אלא על מקרה אחד, שלהערכתו, הוא קבע שהטיפול בו לא היה נכון, כאשר בענין זה, יש לי חילוקי דעות אתו. לדעתי, יש לו הערכה לא נכונה על מה שהיה.

דבר נוסף, שלגביו יש לי חילוקי דעות אתו הוא לגבי ההערה, שמחזיקים מחסנים עם בגדים וטכסטיל במצב לא טוב, במחסנים שאינם מתאימים לאחזקת הציד. אנו באמת תיכננו לבנות מחסנים חדשים ולהעביר לשם ציוד זה, אבל לאחר מכן ראינו, כי מבחינה תקציבית יש דברים קודמים שעלינו לעשותם. לכן הדבר הוא ענין של החלטה ולא של הזנחה. אני יכול להצביע על הרבה דברים, שבידעין אנו מחליטים לעשות זאת ברמה פחות טובה, כשה"כ המדובר הוא באחוז קטן, שלגביו יש לנו חילוקי דעות על הבקורת או הגישה לדברים, כי הם תוצאה של החלטה שלנו ולא של הזנחה. עם זאת, כ-95% אלו הם דברים שלא מטופלים טוב ותפקידנו לתקן זאת.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני רוצה להעיר הערה אחת בלבד ומה שאני עומד לומר, איננו פופולרי ובודאי, בימים אלה של הדלפות, זה עלול לעלות לנו עד ה-17 למאי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

למי?

שר הבריאות ו. שם-טוב:

ל"מערך".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אז מוטב שלא תאמר זאת.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני מוכרח לומר, כי הפרסומים באשר לביקורת בצה"ל מתחילים לאחרונה להדאיג אותי דאגה חמורה, זאת כאשר ישראל היא עדיין במצב של מלחמה. אנו לא אנגליה או ארה"ב, שאפשר לבקר את הצבא שלהם, כי הוא לא נלחם. ואני ראיתי בטלוויזיה כיצד המראיין ניסה לדובב בכל כוחו שני עתונאים והם אמרו כי לא נותנים להם לדווח על מה שהם רואים ביחידות צה"ל, במסגרת שרות המילואים שלהם. עם האיוון הידוע שיש היום בעתונות הישראלית, אילו היינו מאפשרים לכל עתונאי לדווח על מה שהוא רואה, היינו משניאים את צה"ל על הציבור תוך שנה אחת, במידה שאין כמוה. היינו מביאים לידי כך, שהציבור היה חושב כי הכל רקוב ביותר, שכן על הדברים הטובים לא מדווחים.

אינני מבקר את מוסד מבקר המדינה. אני חושב, שזה מוסד טוב מאד, העושה את עבודתו נאמנה והבקורת בדרך כלל בסדר. הייתי במשך שמונה שנים חבר ועדת הבקורת של הכנסת ואני זוכר באיזו זהירות והקפדה הועדה טיפלה בחומר, כאשר הועדה לעתים היתה מקפידה יותר מאשר מבקר המדינה, באשר להיתר לפרסם חומר מסוים.

אך אני ביקשתי את רשות הדיבור כדי לומר, שאולי יש צורך לבחון מחדש את החוק הקיים. אני הייתי מציע, שאת הבקורת על צה"ל לא תעשה ועדת הבקורת של הכנסת, אלא יביאו אותה לוועדת משנה של ועדת חוץ ובטחון של הכנסת, אשר יש לה רגישות יתר לגבי מה אפשר ומה אי אפשר לפרסם על צה"ל, שכן אנו ראינו כבר את תגובת העיראקים...

שר הבטחון ש. פרס:

לא רק העיראקים הגיבו, אלא גם שידור המחבלים מקהיר: "הפרשן מתייחס לתגובת פרס וגור לדו"ח המבקר. הדבר מורה שאין כבר מחסנים עבור כמויות הנשק והציוד העצומות שהגיעו לישות הציונית. כן הם דיברו על המאמצים שנעשו בתחום האימונים וההתכוננות למלחמה. כל הדברים האלה לא נעשו לשם בילוי והפגנת שרירים, אלא לבצע תכנית מסוימת נגד האומה הערבית. קודם לכן דיברו יריב וטל על המלחמה החמישית ועל הצורך במהלומת מנע. האם לאור כל זאת הכרחי לייעץ לנהוג בזהירות ועירנות בחזיתות הערביות בפני ההתכוננות הציוניות העצומות האלה?"

אנו לעתים שוכחים, כי הציבור שלנו הוא לא רק

ישראלי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הבעיה שלנו היא, שאנו נמצאים בטרנס של דמוקרטיה וחופש עתונות, ואם לא נשים בענין זה איזה גבול לגבי צה"ל, אנו נמצא במצב די חמור.

לכן, אני מציע שנחשוב האם אין צורך שנשקול את תיקון החוק, כך שמה שראוי לפרסום ומה שלא ראוי לפרסום יהיה נתון לשיקול דעתה של ועדת משנה לוועדת חוץ ובטחון של הכנסת ולא לוועדת הבקורת של הכנסת.

כמו כן, יש לקחת בחשבון כי מבקר המדינה, שהוא עושה את עבודתו, לפעמים הוא מבין את העניין, אך לפעמים אינו מבין את העניין, ולכן הוא מפרסם את הכל. ולכן, אני חושב שכפי שכתוב בחוק מבקר המדינה, אולי צריך לקבוע כי ועדת השרים לענייני בטחון תראה ותקבל דיווח על הערות המבקר ותיקוני צה"ל, והיא שתחזיק את צה"ל קצר על מנת שיהיה פתוח לתיקונים ושלא יהיה ממלכה סגורה בפני בקורת. כדאי שועדת השרים לענייני בטחון תדע מהי הבקורת ותהיה בטוחה שיש פיקוח על התיקונים.

לכן אני מציע:

(א) בעניין הפרסום - לבדוק את אפשרות תיקון החוק כך, שועדת משנה לוועדת החוץ והבטחון היא שתחליט מה ניתן לפרסם ומה לא מתוך דו"ח מבקר המדינה.

(ב) שועדת השרים לענייני בטחון, בין יתר סמכויותיה, תדון ותקבל דיווחים על הערות המבקר ועל תהליכי התיקון, כדי שיהיה גוף מפקח על צה"ל לגבי התיקון.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני רוצה להבהיר לי איזה דברים עובדיי. אני יודע, שכל טיוטא של דו"ח מבקר המדינה מגיעה למשרד הנוגע בדבר בשני שלבים: הראשון - בשלב בלתי פורמלי; השני - בשלב פורמלי. השלב הבלתי פורמלי - לפני שהמבקר מגבש את הנוסח. השלב הפורמלי הוא - כאשר המבקר כבר גיבש את הנוסח ומעביר זאת לשר האוצר לתגובה. וכאשר שר האוצר מגיב, הוא לא מגיב לגבי המשרדים מפיו הוא, אלא כפי שהוא מתוודך על ידי המשרדים הנוגעים בדבר. ז"א, שאם התיאור כפי שתיארתי הוא נכון, לצה"ל היו שתי הזדמנויות לעיין בדו"ח: האחת, לפני

שהמבקר גיבש את הנוסח והשניה - לפני ששר האוצר העביר את תשובתו להערות המבקר, שעה שהוא ביקש את הערות צה"ל לבקורת. ואם זה כך, הרי אני שואל - האם אותם ניסוחים מטעים שהרמטכ"ל עמד עליהם לא היו בניסוחים הקודמים שהועברו אליו בפעם הראשונה? או שהם היו והוא נתבקש לשנותם ולא נענה לבקשה? או שהם היו בניסוחים הקודמים והוא לא נתבקש לשנותם ולא העירו לו על כך? אלו משלש האפשרויות היתה לפניו?

שנית - הדו"ח של מבקר המדינה מבחין בין דו"ח הבקורת על כלל המשרדים לבין דו"ח הבקורת על מערכת הבטחון. לגבי כלל המשרדים החוק הוא שמפרסמים את הכל, אלא אם כן באה החלטה ספציפית של ועדת הבקורת של הכנסת האומרת, כי לא מתירים לפרסם דבר מה מטעמי בטחון או יחסי חוץ. לגבי החלק הנוגע לבטחון, חייבת ועדת הבקורת של הכנסת לתת דעתה לגבי מה מפרסמים ומה לא. כך שאני מסיק מזה שהדו"ח התפרסם, כי הועדה החליטה שמפרסמים. אי לכך אני שואל - האם היה דיון בין הועדה לבין משרד הבטחון או הרמטכ"ל, כאשר היא דנה בשאלת הפרסום? ואם היה דיון, מה היתה העמדה אז? האם אמרו כי דברים מסוימים לא צריך לפרסם ואילו הועדה, בניגוד לדעת משרד הבטחון, החליטה כן לפרסם? או שמשרד הבטחון לא אמר לוועדה לא לפרסם ועל כן הדבר פורסם? גם לגבי ההערות וגם לגבי הפרסום אני רוצה לדעת מה היתה השתלשלות הדברים שהביאה לפרסום ולניסוחים, שעלולים להטעות, בעקבותיו?

שלישית, אני חושב שטוב יעשה שר הבטחון אם הוא יבחן, ואולי יביא לממשלה את סדרי המעקב אחרי תיקון הליקויים שהופיעו בדו"ח מבקר המדינה לגבי מערכת הבטחון.

הרמטכ"ל מ. גור:

ראשית, לגבי התהליכים שהיו חשנה, כיוון שאני לא בקי בפרטים, אני לא רוצה לתת תשובה לא מסודרת - האם היו דיונים בנושא או לא.

שר הבטחון ש. פרס:

בדרך כלל, יש דיונים עם המבקר על התוכן ולא על הניסוח. את הניסוח קובע מבקר המדינה עצמו, באחריותו הבלעדית, כאשר ועדת הבקורת של הכנסת יושבת על דו"ח מבקר המדינה לאחר הבירור ומפרסמת מסקנות משלה.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

יש שלב מוקדם יותר.

שר הבטחון ש. פרס:

השלב המוקדם יותר הוא, שמבקר המדינה, באופן בלתי פורמלי, מביא את הדו"ח למשרדים, ואז הויכוח הוא על התוכן ולא על הניסוח. דעתנו על התוכן הוצגה בפני מבקר המדינה ע"י ראש אג"א, וכפי שהרמטכ"ל ציין, הוא ביקר אחרי זה בימ"חים ומצא שהליקויים תוקנו.

הרמטכ"ל מ. גור:

בשנה שעברה, לאחר שהדו"ח של מבקר המדינה הוגש לוועדת הבקורת של הכנסת, היה דיון עם אנשינו והוכחנו כי הממצאים שהוצגו היו לא מדויקים. לצערי הרב, המבקר, באותה ישיבה, הרגיש הרגשת חולשה והיינו צריכים להוציא אותו באלונקה מאותה ישיבה - ואני לא אגיד בשל איזה נושא.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אין קשר בין הדברים. כל אחד יכול להרגיש הרגשת

חולשה.

הרמטכ"ל מ. גור:

זה היה נושא חשוב מאד, שהיה כרוך בעבר ושהיתה בשלל השלכה לא נכונה של דו"ח מבקר המדינה על צה"ל. הדבר היה אמור אמנם בשנתיים קודם לכן. ועדת הבקורת של הכנסת קיבלה את עמדתנו, וזה היה לאחר הניסוח הסופי. את הניסוח הסופי ראינו בפעם הראשונה עכשו, כי זה לא חולק לנו לפני כן.

עכשו, בהמשך לשאלה האחרונה של שר המשפטים, אני רוצה להקריא בקיצור את ההערות שלנו, בצורה יותר מסודרת:

1. המטה הכללי מקבל את העובדות כפי שהוצגו בדו"ח מבקר המדינה.
2. צה"ל נקט בצעדים מידיים לתיקון הליקויים.
3. רוב הליקויים תוקנו כבר תוך כדי כתיבת הדו"ח והושלמו לפני פרסומו.
4. חלק מהליקויים נמצאים עדיין בטיפול.

שיתוף פעולה

5. משך כל הבקורות שדר שיתוף פעולה בין אנשי מבקר המדינה ובין סמכויות צה"ל, הנוגעות בנושא הבקורת.
6. אנשי מבקר המדינה גילו הבנה לבעיות צה"ל ושמעו את ההסברים מתוך רצון טוב.

תהליך הגיוס לקבע

7. הערות מבקר המדינה נלמדו ויושמו והחל מפברואר 1977 הוכנס נוהל חדש ומקוצר.

שימוש במטוסים

8. טיסות מפקדים לצרכי עבודה במטוס "פוגה" הופסקו.

9. הצמדת מטוסים קלים למפקדים וקציני מטה לצורך כוננות נבדקה, נמצאה מוצדקת, ואי-לכך תימשך גם בעתיד.

10. שילוב טיסות אנשי צוות-אוויר בטיסות ארוכות לחו"ל הן לצרכי עבודה והן לצרכי אימון, נמצא מוצדק ויימשך גם בעתיד. צה"ל יוודא שלא יבוצעו בטיסות אלה חריגים מחוקי המדינה.

זיופים

11. חיל האוויר גילה ארבעה זיופים בהסמכת טכנאים (מתוך 2,500 תיקים שנבדקו) ונקט מיד בצעדים משמעותיים.

חטיבת מרכז

12. הבקורת נערכה בעת ארגון מחדש של החטיבה לאור הצטיידותה בציוד חדש.

13. ננקטו צעדים מידיים לתיקון הרישומים, נוהלי הגיוס וטיפול בעודפי ציוד.

14. החטיבה נמצאת בכוננות קרבית משביעת רצון ואין מחסור באמצעי לחימה עיקריים.

חטיבת דרום

15. הבקורת נערכה תוך כדי תהליך הקמת החטיבה.
16. טרם הושלם הבינוי ההכרחי ואנו בעיצומו של תהליך הבניה.
17. ננקטו צעדים להשלמת המפות הדרושות ולייעול האחסון.
18. החטיבה נמצאת בכוננות קרבית משביעת רצון ואין מחסור משמעותי באמצעי לחימה עיקריים.

יחידות גישור

19. ננקטו צעדים מידיים ביחידה ובסיוע מבחון לשיפור הרישום והאחזקה.
20. ננקטו צעדים משמעותיים כנגד מספר קצינים ביחידה.
21. ננקטו צעדים במערכת הבטחון לייעול הטיפול והאחזקה הקשורים בגורמים שמחוץ לצה"ל.
22. היחידה נמצאת ברמת כוננות מבצעית חלקית (אסור לפרסם).

זחל"ד

23. על אף הליקויים אשר תוקנו, רואה צה"ל בזחל"ד הישג מבצעי ותקציבי חשוב ביותר.
- (אנו הסבנו זחל"מים למנוע דיזל ועל ידי זה אנו מאריכים את שירותם בעשר שנים. אם נעשה חשבון תקציבי של הדבר הזה, הרי אלמלא היינו עושים זאת, היינו צריכים להביא 4,000 נגמ"שים, ולרכוש 4,000 נגמ"שים זה למעלה מ-400 מיליון דולר. כל נגמ"ש עולה מאה אלף דולר. כך ה-4,000 הללו יוכלו להמשיך את שירותם עוד כעשר

שנים עם מנוע דיזל. וכשאני חושב על ניסוח, אני חושב שאת הניסוח לגבי הסעיף הזה אפשר היה לעשות אחרת).

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

למה לא המצאתם זאת כתשובה לשר האוצר?

הרמטכ"ל מ. גור:

התשובה שהמצאנו לשר האוצר היא יותר מפורטת.

"לסיכום

24. המטה הכללי עד להכרח בשמירה קפדנית על רמת אחזקה. משך שנת 1976 נערכו כ-800 בקורות בתחומי טיפול מונע, אחזקת כוננות לגיוס, כוננות מבצעית.

חשוב לציין, שצוותי ההדרכה, הבקרה והבקורת מורכבים ממומחים אזרחיים, קציני מילואים וקצינים סדירים.

25. התוצאות מצביעות על רמת כוננות משביעת רצון.

26. ליקויים תוקנו באופן שוטף, עקבי ומתמיד.

27. במקרים מחייבים, ננקטו אמצעים משמעותיים.

ע ת י ד

28. על בסיס הממצאים הנ"ל מחליט המטה הכללי להמשיך בהתעצמות כמותית ואיכותית בהתאם לצרכים הבטחוניים ולתכנית העבודה.

29. צה"ל יתקן הליקויים הארגוניים, המנהליים והרשומיים ויעמיק את המשמעת, המוסר והטיפול באנשים ובציוד.

שר הבטחון ש. פרס:

השר האוזנר הציע הצעות חשובות, וגם השר שם-טוב הוסיף דברים משלו, שצריך לבדוק וללמוד אותם.

השר ג. האוזנר:

אני מוכן לקבל את התיקון של השר ו. שם-טוב על הבקורת על צה"ל באמצעות ועדת השרים לענייני בטחון.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מציע כי הדבר הזה יילמד ולא נקבל דרך אגב החלטה. הוא ייבדק ויילמד הן ע"י שר האוצר והן ע"י שר הבטחון ואנו נחזור ונדון בכך תוך זמן קצר.

כמה הערות יותר כלליות: ראשית - נקלענו, לדעתי, למצב חסר תקדים עם דו"ח מבקר המדינה, בגלל זה שיצא שפרסומו יצא כל כך סמוך לתקופת הבחירות.

השר ג. האוזנר:

החוק מחייב זאת.

שר הבטחון ש. פרס:

אני יודע, שהחוק מחייב כי הוא יפרסם זאת עד ה-28 לאפריל ואני לא מבקר, אלא רק קובע עובדה שנוצרה סמיכות זמנים מאוד לא נוחה מבחינה זו, שלדרג הקבינטי אין זכות דיבור באמצעי התקשורת הציבוריים. כך יוצא, שמותר לצאת נגד חברי הממשלה והממשלה עצמה, כשחברי הממשלה והממשלה עצמה אינם רשאים להגן על עצמם. נוצר מצב בלתי נסבל, שכל המפלגות רשאיות לדון בזה ואילו לנו אין רשות להשיב תשובות מסודרות ואחראיות.

שנית, מבחינה פרלמנטרית, מה שמתרחש עתה עומד בסתירה לנוהל התקין. בדרך הטבע, מה שצריך לקרות הוא, שאחרי שמבקר המדינה מפרסם את הדו"ח שלו ושר האוצר את תשובותיו, ועדת הבקורת של הכנסת צריכה לשבת ולדון על הדו"ח ולהוציא את מסקנותיה. אך במקום זה, מכנסים ישיבת מליאה מיוחדת, ששם אין מקום לדיון ולברור, וכך מגבירים את הרושם שנוצר ע"י פרסום הדו"ח הזה, שאינו רצוי לישראל ולא לגופו של ענין.

שלישית, הימ"חים פתוחים בפני חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת והם לא חייבים ללמוד על מצבם מדו"ח מבקר המדינה. ברוב המקרים, אנו גם מזמינים אותם. לכן לדעתי, התשובה הטובה לדו"ח הזה זה ביקור באותם ימ"חים, שעליהם מותח המבקר בקורת. אין זה מן הנמנע, שבתקופה מסוימת, כאשר יחידה נמצאת במצב של התארגנות מחדש, המראה הוא מראה של פיגומים. וצה"ל, בשלש השנים האחרונות, עוסק הרבה בהתארגנויות ובהוספת כלים ויחידות לחטיבות ובהתארגנות מחדש, לכן אין זה מן הנמנע, שהמבקר יפגוש מראה כזה.

רביעית, הממשלה מודעת יפה מאוד לעובדה, שלא כל הכלים שוכנים במבנים ראויים ולא כל מטוס נמצא בעמדה טקטית. בדיון על תקציב הבטחון הרמטכ"ל תיאר את המצב בבהירות, כאשר הוא אמר, בין היתר, שרק 50% מכלי

הטיס הקרביים אינם מוגנים. המבקר רשאי לבקר, אבל הממשלה מודעת לכך, שלמרות שתקציב הבטחון גדול, הוא איננו מכסה את כל הכלים.

דבר נוסף שהוא פרובלמטי, ושאינני משוכנע שזה מסמכותו של מבקר המדינה לקבוע זאת - הוא קבע, למשל, כי קצינים אינם צריכים לטוס במטוסים קלים. אינני יודע האם מבקר המדינה הוא הסמכות שצריכה להחליט, האם זה נכון או לא. או לגבי צוותות של חיל האוויר בעתודה, שטסים לחו"ל לצרכי אימונים - המבקר חושב שזה בזבוז, ואילו המטה חושב כי זה חיוני. אינני יודע מאיפה המבקר יכול לדעת האם זה בזבוז או זה חיוני. המבקר חייב לבקר דבר שעומד בסתירה לחוק, או שהוא בלתי אקונומי וגורם לבזבוז...

השר ג. האוזנר:

הוא דיבר על טיסות פרטיות.

שר הבטחון ש. פרס:

אני רוצה, שתמצא הרבה אנשים במדינה, אשר יהיו מוכנים להמצא בסיני במשך שלשה שבועות, בלי האשה והילדים, ואלו שעושים זאת, כשהם כבר מקבלים חופשה ליום אחד, אני חושב שמותר להטיס אותם הביתה. וזו גם כן טיסה פרטית. ואינני יודע האם המבקר רשאי לקבוע האם הדבר מותר או לא מותר, אלא אם כן אתה תציע בכנסת או בממשלה הצעת החוק האומרת, כי אסור למפקד לטוס במטוס, רק אז יהיה מותר למבקר המדינה להגיד כי הם מפריים את החוק, או ההחלטה. מכל מקום, הוא אינו יכול לקבוע סטנדרטים, ודבר זה יש להבהיר לו הבהר היטב.

דבר נוסף - אני לא זוכר שבמערכת הבטחון כולה היתה מערכת בקורת פתוחה ומפורטת, כפי שקיימת היום, הן בקורת פורמלית והן בקורת לא פורמלית. והבקורת הלא פורמלית היא של אנשי המילואים והיא בקורת צודקת ביותר. הם מכירים את היחידות, הם באים לימ"חים וכשאישי המילואים מגלה ליקוי קטן

ביותר, הוא לא מחכה, הוא מיד פונה ומדווח, בין אם לדרג הפיקודי שמעליו, או ישירות לי ולרמטכ"ל. ואנו לא מזלזלים בשום פניה כזו, בין אם היא חתומה ובין אם היא אנונימית, הטיפול הוא טיפול שוטף. ובנושא זה, מתוך שיחות עם אנשי המילואים, הרושם הוא שיש הערכה רבה מאד לנעשה במערך החירום של צה"ל.

כמו כן, קמה יחידת בקורת, שכראשה עומד שמעון אבידן והוא מנוסה מאד ואחראי מאד וגם היא נותנת תוצאות. והוא חופשי לבקר כל מה שנראה לו, בכל שעה שהיא, כאשר בקורתו מחמירה מאד, גם בדרג הצבאי וגם בדרג האזרחי, והיא מתקבלת בדרגים אלה ברצון ובמאור פנים.

נוסף לזה יש בקורת של הרמטכ"ל. בתוך אג"א לוקחים צוות של פרופסורים, מורידים אותם לימ"ח, והם עורכים בקורת של הציוד, החל מהשרוך והבורג הקטן ביותר וכלה בכלים עצמם, והם מגישים דו"חות ומתייחסים אליהם בקפידה רבה.

ואני רוצה להגיד לשר האו"מ, כי אכן חסרים

7,000 טכנאים.

הרמטכ"ל מ. גור:

אנו בפער של 15%-20 באנשים טכניים.

השר ג. האוזנר:

המדובר הוא באנשים במדים או באזרחים?

שר הבטחון ש. פרס:

גם זה וגם זה. מה לעשות, אנו מספרים לך עכשו שיש לנו מחסור ברבע מהדרוש בכל השדרה הטכנית של צה"ל. מה לעשות?

שר העבודה ושר הסעד מ. ברעם:

משרד העבודה עוזר לך?

שר הבטחון ש. פרס:

בדעת שר הבטחון להודות כי יש דברים, שאפשר לעשות ויש דברים, שאי אפשר לעשותם. ובדעת שר הבטחון, ביחד עם השר האזנר, להגדיל את העליה כך שנגיע ל-6 מיליון יהודים בארץ, שכן אם נגיע ל-6 מיליון יהודים בארץ, תיפתר הבעיה. בינתיים לא הגענו לכך ובמה שנוגע לתחום בעלי המקצוע במדינה, יש מחסור טוטאלי. איש המשרת בקבע, או אזרח עובד צה"ל, אם הוא צריך לחיות בתנאים מפוקפקים בסיני ולעבוד שעות נוספות ולא נוחות, הוא אינו רוצה בכך. אנו כאן משחקים כאילו זה פורים, כאילו מה שחסר לנו זו רק הבקורת והכל כבר קיים. הרי מה שחסר לנו זה כסף ואנשים ויש צרות נוספות, שמטרידות אותנו מלבד הבקורת. אנו לא מדינה אידיאלית, שהכל כבר יש לה וצריך רק לחלק ולסדר זאת כראוי. האם הבקורת זו היא הבעיה של מדינת ישראל?

באשר ללשון המבקר, אני מודה שאני הייתי מעדיף, שהוא יהיה יותר ספציפי, וכשהוא אומר: "שזה שהוא לא ביקר, זה לא אומר ששם הכל בסדר" - הערה כזו אני לא מקבל, עם כל הכבוד למבקר.

לכן אני מציע לממשלה - אנו מוכרחים ללכת לפי הסדר שצינתי, שקודם יוגש הדו"ח להערות שר האוצר ושועדת הבקורת של הכנסת תלמד את הדו"ח יחד עם תשובת שר האוצר, כשאני שמח לראות, שהיא לא מקבלת אוטומטית מה שאומר זה וזה, אלא יש לה דעה משלה.

לגבי הצעות השרים האוזנר ושם-טוב, אני מציע כי הדברים יילמדו על ידי שר האוצר ועל ידי, ואולי גם על ידי שר המשפטים, אם יש צורך במסקנות משפטיות וחוקיות, ואנו נחזור ונדון בזה.

השר ג. האוזנר:

לגבי דברי ממלא מקום ראש הממשלה על היקף הבקורת - סעיף 10(א)(2) בחוק מבקר המדינה, תשי"ח, אומר: "במסגרת תפקידיו יבדוק המבקר האם הגופים המבוקרים... נהגו בחסכון, וביעילות ובטוהר מידות...". אמנם הוא לא יקבע להם סטנדרטים, אבל למבקר המדינה מותר לחשוב, שבניגוד לדעתו של מישור אחר, כי בפעולה מסוימת יש בזבוז, והוא חייב להעיר עליה. אתה יכול לחלוק עליו, כמובן, אבל הוא חייב להעיר עליה.

לגבי הצעת ההחלטה - הדברים אינם חדשים. אנו דנים עליהם כבר בפעם השלישית. אינני יודע מה יש כאן ללמוד. שר האוצר אמר במפורש, כי שני דברים מתוך ארבעה, שהחלטנו עליהם באוגוסט, טרם בוצעו. אז אני מבקש, שהם יבוצעו. בשביל מה לדחות זאת? על מנת ללמוד וליצור את הרושם, שכאילו מתחמקים? מה שועדת הבקורת תעשה היא תעשה ואנו ניתן לה את נכבוד הדרוש ונשמע את כל מה שיש לה לומר, אבל הנושא הזה גם נוגע לנו, אנו גם כן מבוקרים. לכן אנו צריכים לפעול. לכן אני מציע, שאנו נחזור ונחליט בהמשך להחלטה שנתקבלה באוגוסט, להגביר את הפיקוח על ביצוע תיקון הליקויים. כאשר אני מוכן להוסיף - ולבצע את הסעיף של הבקורת הפנימית ושל תגבור הפיקוח על תיקון הליקויים לגבי צה"ל, על ידי ועדת השרים לענייני בטחון. אין פה חידושים ואני מציע כי נצביע בעד ההצעה הזו.

שר הבטחון ש. פרס:

אם אין פה חידושים, יש כבר החלטה ואין מה להחליט שוב. אבל יש פה גם פרוצדורה מסוימת והחלטה כזו צריכה להבדק על ידי המשרדים ורק אחר כך לבוא הנה להחלטה. והיות וייחסנו לנושא חשיבות, הקדמנו את הדיון בו - כי בהחלט היה מסמכותי לדחות זאת בעוד שבועיים-שלושה. לכן אני מציע שהסיכום יהיה - שלאחר שלמשרדים הנוגעים בדבר תנתן האפשרות הפורמלית ללמוד את הנושא ואת הצעתך, אנו נחזור ונדון בה תוך שלושה שבועות. כי יכולתי לדחות זאת בשלושה שבועות, אבל העדפתי לקיים דיון זה היום, על מנת שלא להתחמק מדיון בשל הלחצים והאווירה הציבורית שנוצרה.

השר ג. האוזנר:

אם תקבל את פרק הזמן של השבועיים, אני מוכן

לקבל זאת.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מוכן לקבוע - בין שבועיים לשלושה.

השר ג. האוזנר:

יש משהו באמצע ושלושה שבועות זה יותר מדי.

שר הבטחון ש. פרס:

אם יש משהו באמצע, אפשר לטפל בזה בנאומים. אני

מבין שהנושא מסוכן.

השר ג. האוזנר:

אם אתה לא מקבל את הצעתי, אני מבקש להצביע על

הצעתנו.

שר הבטחון ש. פרס:

מספיק ששר אחד יבקש לדחות את הדיון לשבוע, כדי

שהוא יידחה.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אני מבקש.

שר הבטחון ש. פרס:

אני חושב, שסיכמתי בצורה צודקת. שכן אתה לא יכול לקבוע, שתוכל לבדוק וללמוד זאת תוך שבועיים, כאשר כניעה להלך רוח ציבורי גם היא לא לעניין.

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

אם שאלנו את שר האוצר באיזו מידה בוצעו ההחלטות הקודמות והוא סיפר לנו, ואנו אומרים לשר האוצר: "אם כן, צריך לדאוג לביצועים של הדברים שלא בוצעו", זה נכון וזה לגיטימי. אבל אינני מבין את המשמעות האופרטיבית של הצעה האומרת "לתגבר". אינני יודע מה זה. שר הבטחון צריך "לתגבר"? או שר הבטחון צריך לבחון את העניין, כדי לחזור לממשלה ולהגיש לה הצעה קונקרטית לתגבור? אולי לא צריך לתגבר, אלא רק לשנות את ארגון ומבנה המעקב. הממשלה לא יכולה לקבל החלטה חסרת תוכן אופרטיבי, האומרת כי צריך "לתגבר", בלי

בדיקת הכלים. כאשר בדיקת הכלים צריכה להיעשות על ידי המשרד הנוגע בדבר, ואם הוא יציע שינויים בארגון הכלים, על מנת שיהיו לו שינויים יותר טובות, הוא יוכל לעשות זאת. כך שאינני רואה שהצעת השר האוזנר יכולה להיות בשלה להחלטה, מבלי שנשמענו משר הבטחון הצעה קונקרטית בנושא.

השר ג. האוזנר:

איך הצבענו באוגוסט?

שר המשפטים ושר הדתות ח. צדוק:

לחזק ולתגבר אפשר גם על ידי שינוי ארגוני.

שר הבטחון ש. פרס:

אני מציע, שאנו נדחה את הדיון לשבוע.

שר האוצר י. רבינוביץ:

למה לשבוע? אפשר להצביע עכשו.

שר הבטחון ש. פרס:

כי בעוד שבוע, אפשר יהיה להחליט האם דוחים זאת

שוב.

יחד עם זאת, אני מציע לשר האוזנר לקבל את הצעתי, כי תוך שבועיים-שלושה יובאו ההצעות, לאחר שהן תיבחנה ותילמדנה, לדיון והחלטה. כי גם השר ו. שם-טוב הביא הצעה, שצריך לבדוק אותה. לאחר שנבדוק ונלמד

את ההצעות, נגבש הצעה, שתונח על שולחן הממשלה. אם אפשר תוך שבועיים - טוב; אם לא, תוך שלשה שבועות.

השר ג. האוזנר:

טוב, אני מסכים.

מ ח ל י ט י מ :

לדחות את המשך הדיון; תוך שלשה שבועות יגבשו שרי האוצר, הבטחון והמשפטים הצעת החלטה לממשלה, זאת על יסוד הצעת ההחלטה שהוגשה על ידי השר ג. האוזנר (נספח מס' 508) וההצעות שהוצעו על ידי השר ו. שם-טוב במהלך הדיון הנוכחי.

575. נסיעות שרים

שר הבטחון ש. פרס:

שר החקלאות, שעמד לצאת לפורטוגל, דחה את נסיעתו לרגל מחלת עמיתו ולכשהוא יחלים, הוא יבצע את נסיעתו.

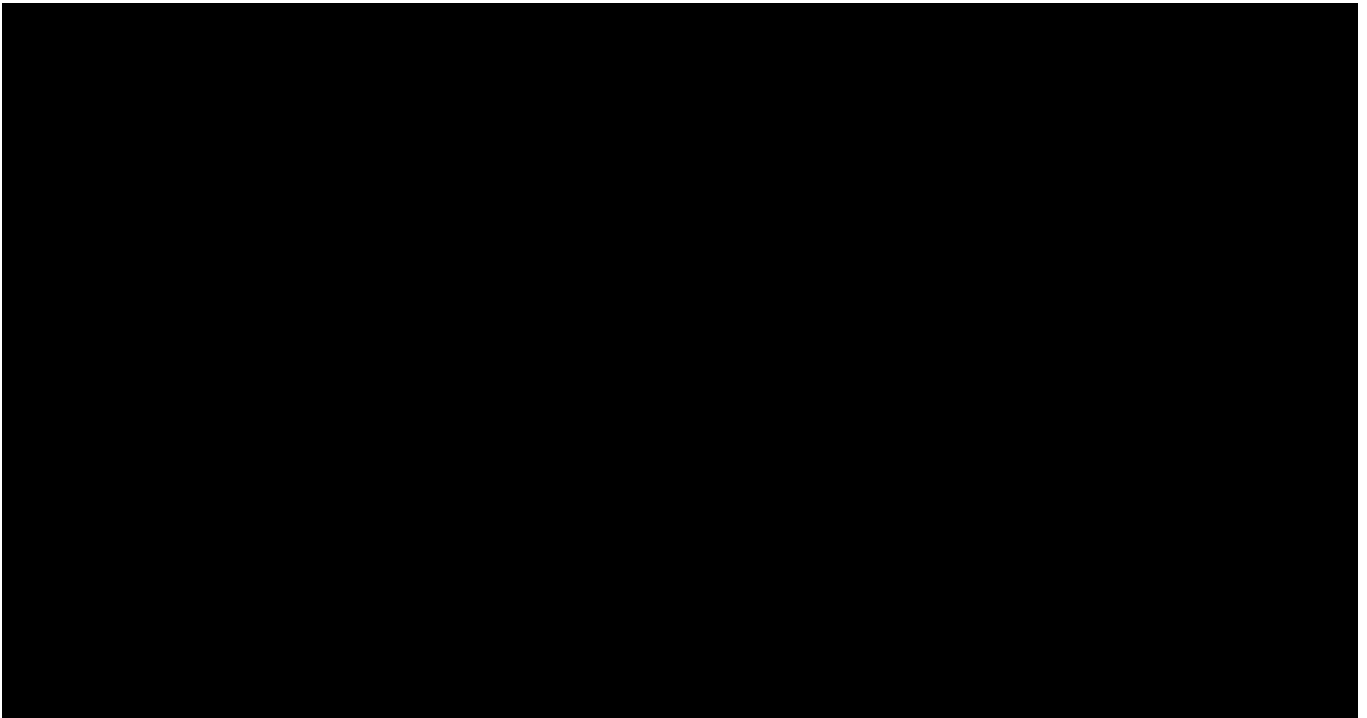
שר החוץ כבר הודיע כי הוא נוסע.

מ ח ל י ט י מ :

לאשר את נסיעת סגן ראש הממשלה ושר החוץ לאנגליה, לפגישה עם מזכיר המדינה של ארה"ב, למשך כשלשה ימים, החל ביום כ"ב באייר תשל"ז (10.5.77).

השר ש. פרס ימלא את מקום שר החוץ, בעת היעדרו

מהארץ.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת